

A fantasztikus Baranya





Hogyan válhatunk a titok és a csoda részeseivé

A horvát Baranya már a régmúlt időkben lakott volt. A Római Birodalom idejéből ismertek a mai Kiskőszeg, Vörösmart és Laskó helyén, valamint Kopács területén volt határőr állomások és erődök, míg a források egy, a Baranyavár területén volt településről is beszámolnak. A középkorban, amikor a magyar - horvát királyok létrehozzák a megyei felosztást, a leg-
régebbi, a XI. századból eredő megyék között találjuk Baranyát is, eredeti központja a mai Baranyavár területén székelt. Baranya megye a középkor teljes időtartamában a Dráva déli partjáig, egészen Našicéig és Orahovicáig is kiterjedt, illetve a Krndija lábánál húzódott.

A horvát Baranya mai településeinek többségéről már a XIII. században említés történik. Ezek a helyek a középkorban főként nemesi családok birtokában voltak, melyek közül egyesek állandó lakhelyüknek választották ezt a vidéket, mint például a Čeminački, a Biljski, a Monoštorski, a Lučki családok, míg mások anyabirtokai másutt voltak. Az egyházak közül két itteni rendház rendelkezett jelentősebb birtokokkal Baranyában. A baranyavári régi erőd közelében valószínűleg a XII. században alapították



a bencés Szent Mihály Arkangyal kolostort, amely mellett a település és a majdani város, Pélmonostor kifejlődött. Ezen felül Kiskőszeg (a mai Batina) erődjének alépitményében vélhetően a XIV. század kezdetén alapították meg a pálos Szent Megmentő kolostort.

A mai horvát Baranya területéről, Lug községből (melyet annak idején Laskónak hívtak, ami jelenleg is a falu magyar neve), származik a ferences Laskai Osvát, a középkor végének egyik legjelentősebb prédikátora és egyházi írója, míg a késő középkorban európai egyetemeken működő, Baranyából elszármazott tanultabb emberek között találjuk Izsépi (az Izsépből való) Vincentet (Vincentius de Izsep), aki a XV. század végén szabad művészetekből szerzett mesterfokozatot Krakkóban.

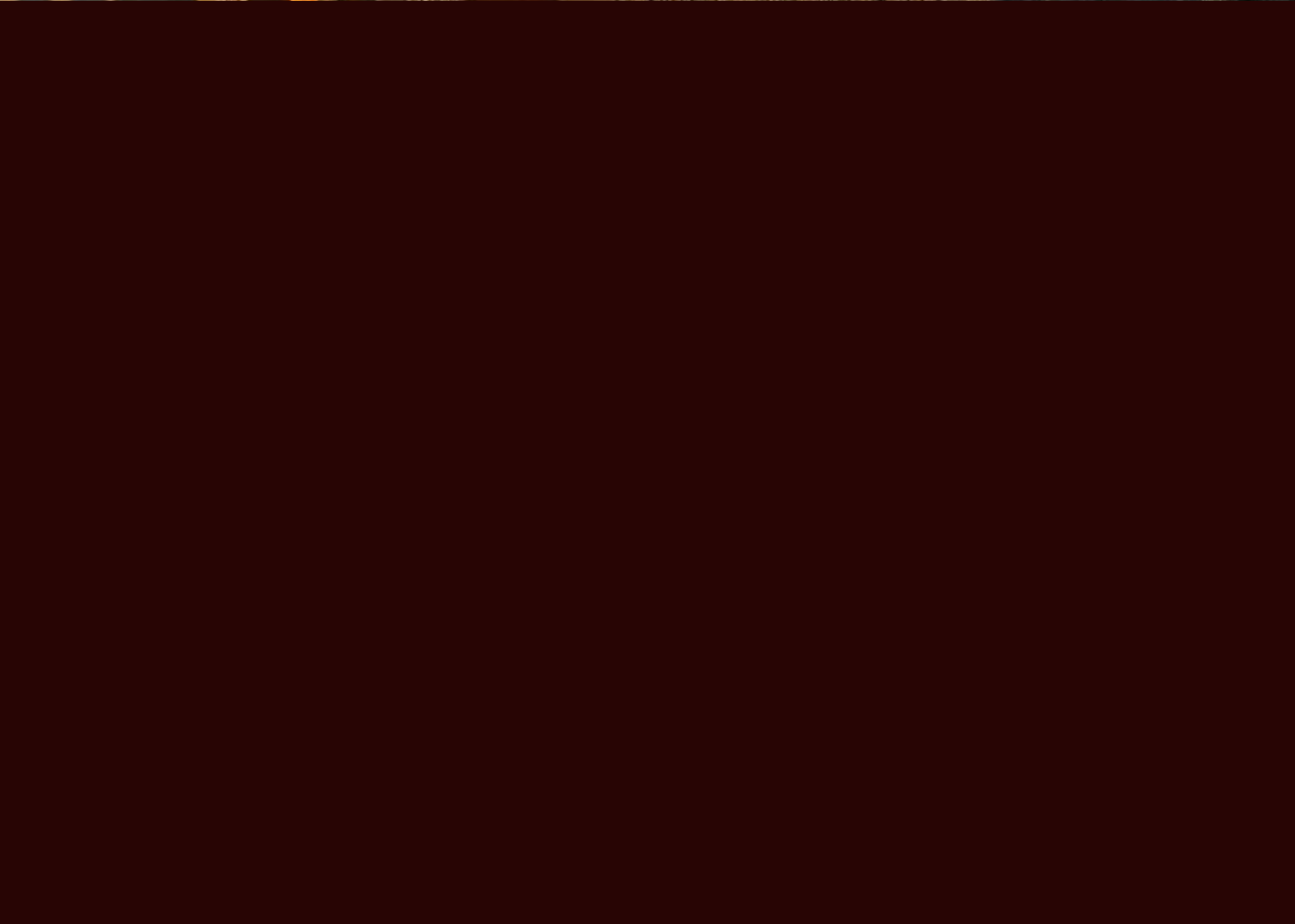
Midőn 1553-ban Verancsics Antal püspök és államférfi diplomáciai útja során a Dunán Konstantinápoly felé hajózott, a következő három, a hajóból látott településről tett említést: Kőszeg romvára, valamint Vörösmart és Laskó mezővárosok. Evlija Čelebi oszmán útirajzíró két baranyai helyszínről készített feljegyzést: Dárda megerődített váráról és a szintén jól megerődített Baranyavár fából készült palánkváráról. Tinódi Lantos Sebestyén, a nevezetes vándor- és udvari énekmondó és verselő 1542-ben tartózkodott Baranyaváron, midőn Valpó urát, Perényi Pétert énekelte meg magyar nyelven.

Baranya területén a jelentős és kiterjedt irodalmi tevékenység az egyházi reformációval indul útjára, melynek kiemelt személyiségei voltak Sztárai



Mihály, Szegedi Kis István, Beythe István, de vannak közöttük a katolicizmusra áttértek is, mint pl. Vörösmarty Mihály.

A megyerendszer megújításakor a pécsi központú Baranya megye az állam magyar részének fennhatósága alatt maradt, illetve a Dráván elkülönítették Verőce megyétől, amely a horvát-szlavón tartományoknak jutott és ez a közigazgatási felosztás egészen az I. Világháború végéig maradt meg. A Savoyai Jenő baranyai birtokaihoz tartozó mintegy harminc falu közül Bellyét jelölték ki közigazgatási székhelyé, s róla kapta nevét a Bellyei Uradalom. Ez a földesúri birtok, melyhez a horvát Baranya nagyobb része is tartozott, a Duna-mentén Kiskőszegtől Kopácsig, illetve a Báni-hegytől nyugatra és északra lévő településekig (Baranyaszentistván, Pélmonostor, Baranyavár, Baranyabán, Baranyakisfalud, Dályok, Izsép, stb.) terjedt. A Habsburg időkben származó másik jelentős baranyai uradalom Dárda környékén koncentrálódott, melyhez még mintegy húsz település tartozott, melyek közül a következők találhatók meg a mai horvát Baranya területén: Petárda, Kácsfalva, Bolmány, Karancs és még néhány.





Baranjsko Petrovo Selo - Petárda

A köznép körében a település Petárda néven ismert, lévén az 1276-ban kelt történelmi feljegyzésekben először magyar néven Peturdként, majd 1332-ben Péterd néven kerül említésre. Mai nevét az I. Világháború után kapta. A településen működik a Szent Lőrinc diakónus és vértanú nevét viselő, 1903-ban alapított plébánia központja, a helyiek augusztus 10-én ünneplik a patrónus nevenapját.



Bolman - Bolmány A mezők által övezett

Bolmány a térség nyugati részében, a Baranyai síkság nevű mikrorégióban található. A járási székhelytől, Kácsfalutól (Jagodnjak) 8 km-re északnyugatra, Eszéktől 32 km-re és Pélmonostortól 12 km-re van. Egy rónaságon fekszik, amely észak felől szelíden ereszkedik alá dél felé, a Dráva folyó irányában. A települést mezők karéjozzák, melyek egészen a drávai töltésig (benta) nyúlnak le. A töltés és a Dráva között erdős terület húzódik.



Pélmonostor (Beli Manastir) Pél kolostor

Baranya egyetlen városa és egyben közigazgatási központja. A Baranyai-hegy délnyugati lankáin telepedett meg, majd pont félúton dél felől Eszék és észak felől a magyarországi Mohács között. A város neve még a középkorból ered. 1227-ben Moys de Daro magyar nádor a Pél településen lévő birtokán építtetett egy monostort. Ezért nevezték el a helyet Pélmonostornak, amit a szláv lakosság Beli Manastir-ként vett át.



Novi Bezdán Janjeći rep - Újbezdán

Janjeći rep (Báránnyarok) az elnevezése a Baranya nyugati részében lévő Baranyai síkság mikrorégióhoz tartozó Újbezdán juhász egyesületének. A népszámlálási adatok szerint Újbezdán 1869 óta számít településnek. 6 km-re délnyugatra van a Baranyaszentistván (Petlovac) nevű járási székhelytől és 12 km-re délnyugatra Pélmonostortól, a tengerszint feletti 90 m-es magasságon fekszik.



Šumarina - Benge

Benge az I. Világháború után kapja a Šumarina nevet. 1591-ben itt szláv lakosság élt. A településre 1687-ben is érkeztek betelepülők, majd elnéptelenedett. Az újabb betelepülés ideje nem ismert, ám az bizonyos, hogy 1712-ben a települést katolikusok lakták. A XIX. század elején kezdődik meg a németek beáramlása.



Baranyavár - Branjin Vrh

A Karašica partján fekvő Baranyavár Pélmonostortól 3 km-re északra, Eszéktől 35 km-re északra, a magyarországi Mohácstól 23 km-re délre (a Dályok nevű határátelölőhelytől 12 km-re), 92 m tengerszint feletti magasságon fekszik. 1150-ben, majd 1332-ben Castrum Borona néven, majd Baranyavárként emlegetik.



Petlovac - Baranyaszentistván

A virágok faluja

A Dráva-Duna-magyar határ háromszögben fekvő település. A Baranyaszentistváni járás Baranya kiterjedtebb, síkvidéki, termékeny területéhez tartozik. A történelem folyamán a település Szent István nevét viselte, majd a betelepült németek adták neki a Blumendorf, azaz virágos falu nevét. A régi parasztházak udvarai még mai is tanúskodnak az egykori virágos múlttól.



Kácsfalú - Jagodnjak A termékeny föld kellős közepén

A Kácsfalú nevű járási székhely (Bolmány/Bolman, Újbolmány/Novi Bolman és Maiss/Majške Međe), melyet Kačvala illetve Kačvola néven is emlegetnek, egy kiterjedt és termékeny földdarab közepén fekszik. A jelenlegi település részét képezik még: Bajmok, Bikaš, Brešće, Brod, Brod-Pustara, Čemin, Deonice, Grablje, Karaš, Mali Jagodnjak, Milina, Pjeskovi, Projina Međa, Rit, Staro Selo, Šakarine, Trbičeva Ada és Zornice, melyek némelyike kistelepülésnek számít.



Főherceglak - Kneževo Belleji Kombinát

A Baranyabáni (Popovac) járáshoz tartozó település, 9 km-re északkeletre Pélmonostortól. Környékén őskori és középkori lelőhelyek vannak, míg az 1827-ben épült klasszicista kastély mellett egy XIX. századból származó díszpark található. A kastélyban kaptak helyet a Belleji mezőgazdasági-ipari termelő szövetkezet értékes, mára már sajnos nagyrészt megsemmisült archívumának még megmaradt darabjai. Főherceglakon van az egykori Belleji uradalom egykori igazgatóságának elhagyott épülete is.



Baranyabán - Popovac Szép kilátás

A baranyabáni járás (Baranyakisfalud / Branjina és Főherceglak/Kneževo) több mint 900 háztartása mint egy két és fél ezer lakost számlál. A települések a horvát-magyar határ és a Baranyai-hegy, melynek északi lankáiról szép idő esetén akár a magyarországi Baranyáig is el lehet látni, között elterülő termékeny vidéken sorjázanak. A hegység lábánál egy kis kápolna és a lurdesi Szűzanyának szentelt keresztút található. Baranyabán különösképpen a pecások körében kedvelt hely.



Kő - Kamenac Kőhegy

A 243 m magas domb - melyet magyarul Kőhegynek hívnak, aminek jelentése Kamenno brdo, horvátul és szerbül Kamenjak - déli lábánál lévő Báni-hegy déli lankáin telepedett meg. Kő település a Hercegszőlős/Kneževi Vinogradi járási székhelytől 3 km-re északnyugatra, Eszéktől 30 km-re és Pélmonostortól 15 km-re fekszik.



Suza/Csúza Pincék és csárda

A település először 1252-ben kerül említésre Chuza néven IV. Béla király adománylevelében. 1698 és 1734 között a falu Savoyai Jenő tulajdonában állt, majd az 1848/49-es forradalom idején a helyieket felszabadították a jobbágyság alól. Jelenleg agrárfalu. Lakosai búza, árpa, kukorica, napraforgó, szőlő és gyümölcs termesztéssel foglalkoznak. Csúza fűtcájában vannak a híres baranyai borász, Ljudevit Kolar boros pincéi.



Laskafalu - Čemincac Sakkjátékosok

A település az Eszéktől a Pélmonostoron keresztül a magyar határig vezető főút mentén fekszik. Az 1906-ban épült Jézus Szentséges Szíve római-katolikus templomáról nevezetes. Érdekességgnek számít, hogy a laskafalvaiak tágabb regionális szinten is szép sikereket értek el a sakkversenyeken.



Sepse - Kotlina Cseresznye és szilva

Sepse egy különlegesen szép elhelyezkedésű falu egy szőlőültetvényekkel karéjazott festői völgyben, melynek nyugati végében további három gyönyörű völgy kezdődik. A lakosság kertészkedéssel, gyümölcsök (cseresznye és szilva) termesztésével foglalkozik, a szőlőművelést pedig bortermelés kíséri. A hegyes-völgyes terület a bellyei uradalom idején is bővelkedett szőlőskertekben melyek elsősorban (híres fehér) bort adtak, amely igen kelendő volt.



Zmajevac - Vörösmart Surdúk

Vörösmart az Ad Novas nevű római kolóniából nőtt ki. Verusmorth néven kerül említésre 1246-ban, míg a falu melletti Várhegy nevű dombon egy erőd maradványaira bukkantak. A helyhez egy Márta nevű vörös hajú leány legendája fűződik, aki állítólag a szakadékba vetette magát. A surdúkban, ezekben a különleges borutcákban minőségi gasztronómiai kínálatban is részesülhetünk, különösképpen Mišika Gerštmajer és Damir Josić top borászoknál.



Karancs - Karanac Etno-falu

A hely, amely egykoron a dárdai uradalomhoz tartozott, messze földön etnofaluként ismert. Jelenleg valamivel több, mint ezer lakosa van. Az utóbbi időben mágnesként vonzza a külföldi és belföldi turistákat, akik örömeiket lelik a gazdag gasztronómiai és turisztikai kínálatban. Területének egyharmadát szőlőskertek és erdők borították, a helyiek remek bort termeltek. Napjainkban is sikeresen ápolják ennek hagyományát.



Hercegszőlős - Kneževi Vinogradi Suljoš

Az ókori rómaiak idején ezen a helyen volt a Donatium nevezetű kolónia, így Suljoš, ahogyan még Hercegszőlöst emlegetik, Baranya egyik legrégebbi települése. A mai Járás Baranya keleti részét fedi le, területéhez tartozik a Kopácsi Rét Természetpark egy része is, a járási keleti határ pedig átnyúlik a Duna bal partjára.



Mirkovaci majorság

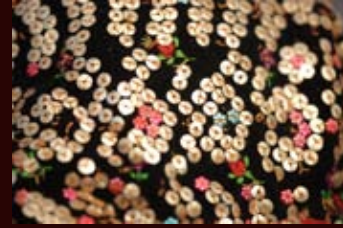
A Hercegszőlősi járáshoz tartozó Mirkovac egykori majorságként a mezőgazdaság-gazdálkodás történet egy szeletének fontos krónikása. Mirkovac központjában néhány éve emeltek egy kis kápolnát, amely a majorság fennállása óta az itt felbukkant első katolikus szimbólum. A mirkováciak vendégeikkel a Szent kereszt felmagasztalásának napján tartják a templomi búcsút.



Dárda - Dárda A kereskedők útvonalán
Első ízben a Római Császárság idejében, Tarda néven történik róla említés. A Mursa (Eszék) felé vezető út menti településeként a mai Oroszország, valamint Közép- és Észak-Európa területéről érkező kereskedők tranzithelyének számított. Dárda központjában van az Esterházy-kastély, s mellette volt az ősi magyar nemesi család által emelt Keresztelő Szent Jánosról elnevezett kis templom is.



Laskó - Lug Laskava grada
Laskó Baranya déli részében, a Dráva-Duna árterek mikrorégióban helyezkedik el. 1591-ben Laskava grada néven szerepel és 211 magyar ajkú adófizetőt számlál. A településen van egy római korból származó értékes régészeti lelőhely is, a mai templom helyén pedig egy római erőd állott. A XVII. századig Laskó mellett folyt a Duna, ezért fejlett volt a halászat és a folyami hajózás.



Dályok-Duboševica Népviselet
Termőföldekben és dukátokban, szokásokban és népviseletekben gazdag település. A Pélmonostortól vezető egyenes út észak felé, a magyar határhoz visz, s az előtte lévő bekötő út vezet a szántóföldeken át Dályokig. A falu egésze a templom mögött telepedett meg, s különlegességnek számít, hogy a főút nem csak magán a falun keresztül, hanem mellett is elhalad.



Belje - Bilje Vadászkastély
Belje járási központ, amely a hagyományos és békés baranyai települések jegyeit hordozza, jóllehet majd hogy nem a teljes Eszék-Baranya megye központjának elővárosában található. Savoyai Jenő herceg vadászkastélya fémjelzi, melyet a törökök felett aratott győzelem után emeltek. Az egyemeletes kastélynak van egy alacsony tornya, valamint földszinti szárnyai. Az épületet egy védettséget élvező park-erdő karéjozza.



Darázs - Draž Híd
Festői kis baranyai falu, melyen keresztül csörgedezik a Karasica-patak, s melyet hét hídon át lehet megközelíteni. Egy gyümölcsösökben és szőlőskertekben gazdag hegy lábánál, a Duna mellékfolyójánál terül el, amelyet a Šarkanj és Vrblje átláthatatlan, vadakban gazdag erdei karéjoznak, melyeket a számos halban gazdag kanálisok szabdalnak. Észak felől húzódik az Öreg-Duna, amely természetes horgászhely.



Hercegmarok - Gajić Ligetecske
A települést ligetek veszik körül, s maga is zöldellő a falusi udvarok és kiskertek terebélyes gyümölcsöseitől. Egy madárcsicsergéssel teli valódi kis berek. Az aprócska falut mintha csak egy dobozban rendezték volna el. Közepén van a focipálya, a harangtorony és a községháza. A helyiek gyümölcs- és szőlőtermesztéssel, illetve az utóbbi időben turizmussal is foglalkoznak. A vendégeket a gazdag helyi konyha étkeivel kínálják, megvendéglük őket a borospincékben és szívélyesen mutatják meg nekik népszokásaikat, népviseletüket és parádés lovasfogataikat.



Várdaróc - Vardarac Sarok-erdő
Várdaróc 1591-ben kiváltságolt Vákuf birtok volt, 80 magyar család lakta. 1713-ben magyarlakta faluként említik, melyben 12 család élt a hercegi uradalom keretein belül. Várdaróchoz tartozott a Sarok-erdő majsorság, melyben a XIX. sz. elején csupán egy-két család élt, a XIX. sz. végén néhány katolikus és pravoszláv család bukkan fel, majd 1914-ben 49 lakost számlált.



Kiskőszeg - Batina Zöld sziget
Település és kikötőhely ott, ahol a Báni-hegy kitüremkedik a Dunához, már a római korban ismert. A Baranya-Bácska közötti kommunikáció legfontosabb tényezője az itt átívelő dunai híd, melyen a határátkelő helyet találjuk. Az alapításáról szóló irat 1720-ból ered, míg majsorságként már 1591-ben említés esik róla. Lenyűgöző az ún. Zöld sziget és a Duna egész látképe, a Báni-hegy meredek löszmeredéylei és az ártereken lévő festői erdők látványa, valamint Antun Augustinčić szobrász emlékműve.



Nagybodolya - Podolje Anna napi búcsú
Egy aprócska település közvetlenül a hegy lábánál, alig százegynéhány lakóval. A falu felett a zöldellő hegyoldalba búvik meg a templom, s közvetlenül mögötte a temető. A templomig egy gesztenyefákkal szegélyezett lépcsősor vezet, fentről közelre és távolabbra is szép kilátás nyílik. A templomot Szent Annának szentelték, s neve napján még ma is megtartják a búcsút.



Izsép – Topolje Dudások

A mezőgazdasági területek kellős közepén lévő apró és elragadó falunak is megvan a maga látványossága: a sokác tájház és a helyi dudás, egykoron Gršo nagyapó, most meg Maja, a dudás asszony személyében. A falun egy nyílegyenes út vezet keresztül, mindkét oldalán házakkal. Izsépnek vannak mellékutcái is. A főúttól északra ágaznak szét és alkotnak fonatot, körbe fogva és egységbe foglalva a házakat.



Luč - Lócs Ágyútégla

Nagyon régi település, amelyet délről és nyugatról a Karašica folyócska, északról és keletről pedig az Albrecht-csatorna szegélyez. A falu a Baranyaszentistváni járás központjától délnyugatra fekszik. A falu délnyugati végében lévő szántóföldeken gyakran ástak ki hatszögletű téglákat, melyek valószínűleg ágyútöltelékként szolgáltak.



Kopács - Kopačevo A lápvidék közelsége

A Kopácsi-rét Természetpark határában fekszik. A faluban rengeteg gyümölcsös és zöldségültetvény van, különlegességét a lápvidék közelsége adja. A falu területén 11, az őskorból származó díszített edényt és két bronz karperecet találtak. Itt az ókori rómaiak is emeltek települést, melynek valószínűleg Ad Labores volt a neve, illetve a barbárok támadásától védő erődöt. Ennek maradványai a bellyei uradalom XVIII. sz.-i régi térképein fedezhetők fel.



Grabovac - Horgászat a csatornákon

A Szent Martin püspök katolikus templom által épített csinos és szépen rendezett település több kulturális és sport-egyesület, többek között a vadász- és sporthorgászati egyesület központja. A horgászat a Kopácsi-rét Természetparktól a Mirkovacig terjedő Grabovaci csatornákon folyik.



Tikveš Vadtenyésztés

Baranya keleti részében, a Bellyei járás központjától 19 kilométerre helyezkedik el. Gazdasági főtevékenysége a földművelés és az állattenyésztés, a Horvát Erdők vállalat keretein belül történő vadászat és vad tenyésztés, valamint a Természetpark felügyelete. A XIX. sz.-tól Tokos nevű majsorságként Várdaróc településhez tartozott, majd 1921-től 1931-ig a Laskó faluhoz tartozó kistelepülés.

A fantasztikus Baranya

A fantasztikus Baranya olyan maradt, amilyen volt, életnedveit a népi alkotóművészet autentikus seregszemléin is érzékeljük, melyeken az életet és a bölcsességet ünneplik, amely a helyieknek ősidók óta ad iránymutatást a tekintetben, hogyan is éljenek a természettel és a természetből.





A fantasztikus Baranya

14
16
18
20

BÜVÖLET
TERMÉSZET ÉS EMBER
SZÜLŐFÖLD



Titokzatos háromszög
Különleges maradt
Egymásért
A mi életünk szépsége

A Dráva bal (északi) partján terül el annak a Baranya nevezetű történelmi régiónak a horvát része, melynek nagyobb része Magyarországhoz tartozik. Baranya magyar része különálló megyét alkot, míg a horvát Baranya Eszék-Baranya megye részét képezi. A horvát baranyai „háromszög”-et kelet felől a Duna, északnyugat felől a magyar határ, délnyugat felől a Dráva karéjozza.

22
24
26
28

A RÓMAI CSÁSZÁROK KÍVÁNSÁGAI
KÉK SÍNBUSZ
A NYÁR AJÁNDÉK



Kalendáriumi öltözet
Bor bölcsesség
Aranyhegy
Baranyavár

A horvát Baranya egyik természeti ékessége a Báni-hegy (egyetlen jelentősebb magaslata) Kamenjak nevű legmagasabb csúcsával (243 m). Lőszakarója ideális a szőlőtermesztéshez, innen a sok kiváló baranyai bor. A Báni-hegy lankáin a vízfolyások mélyutakat vájtnak, melyek oldalaiban a helyiek hagyományosan részben vagy egészen a löszbe vájva hagyott pincéket alakítanak ki.

30
32
34
36
38
40
42

RAMSARI TERÜLET
FOTÓ SZAFARI
IDEÁLIS ÉLŐHELYEK
SEKÉLY, LANGYOS VÍZ
298 MADÁRFAJ
HATALMAS FA



Utazás a lápvidéken keresztül
Lápvidék
Kopácsi-rét
Az állatok földje
99 napon keresztül, 44 halfajta
A madarak élete
Sasfészek

A Dráva és a Duna közötti sarokban és a Dunától északabbra terül el a Kopácsi-rét nevezetű mocsaras és erdős vidék. Ezt a lápvidéket nagy folyók magas vizei táplálják, melyek minden év tavaszán öntik el. A holtágak és a lápterületek a kitüremkedő talajszigetekkel, az ún. gerendákkal váltják egymást, így alkotva meg azt a bonyolult labirintust, melyben csak a helyi lakosok és a terepet jól ismerők boldogulnak.

44
46
48
50
52

ARANYSZARVAS
VADÁSZKÚRIA SAVOYAI
IZSÉP
ESTERHÁZY



Szarvas park
Szarvasbögés
Jenő herceg
Torony híján
Dárda környékén

A horvát Baranya nagy része évszázadokon keresztül tartozott a törököknek több ízben is legyőző Savoyai Jenő bellyei földesúri birtokához, aki egy díszparkkal körülvett barokk vadászkasztélyt építtetett, míg a diadalmas csaták emlékére a horvát Baranya északi peremén egy monumentális barokk templomot emelt. A Habsburg idők másik nagy baranyai uradalma Dárda környékén terült el, melynek első ura egy másik Habsburg-hadvezér volt.

54

56

58

60

62

JANÓSZ HORVAT

ÖSSZEJÖVETELK

AMIKOR FELRAGYOG A RÓZSA

SZÉP ÉS FÉLELMETES BUSÓK



Kékes színű felszálló ködfelhő

A kopácsi öreg halász

Régi dalok

A Puškašon

Lovaskocsi a háztetőn

64

66

68

70

HALÁSZLÉ

GYÓZELEM

KIRÁLYOK, ÁLLAMFÉRFIAK, VEZETŐK



Pirosuló koszorúk és füzérek

Piros erőspaprika

Kiskőszeg

Magas rangú vendégek

72

74

76

78

BILJE, BELLJE

KOČIJAŠI, PARADOŠI, BIROŠI

LISZT, TEJ, HÚS



Az aratás derekán

Belje

Majorság

A legtermékenyebb föld

80

82

84

NAGY BARANYA

LEERESZTETT ABLAK



Ezernyi kis tükördarab

A megzabolázhatatlan tér

Zöld misztérium

A Dunához közelebb ősi, valaha főként magyarlakta falvak sorjáznak, melyeket napjainkban is nagyrészt magyarok laknak. Az itteni magyarok hagyományosan a kálvinista református egyházhoz tartoznak, amely ezen a részen még a XVI. század közepén vetette meg a lábát. A reformáció ezen vidéken történt elterjesztése Sztárai Mihály prédikátor és író érdeme, aki 1550 körül vezette a Laskó falvai plébániát. Az ő emlékéét az ottani kálvinista templomban őrzik, amely, kálvinista szokás szerint, a katolikus és a pravoszláv templomoktól eltérően harangtoronyán kereszt helyett csillagot visel.

Az Első világháború után az addigi Baranya megye délkeleti része a Szerb-Horvát-Szlavón Királysághoz került. Németország és Olaszország szövetségeseiként Magyarország 1941-ben erőszakkal elfoglalta Baranyát, azonban az 1944-es kiskőszegi csatában a szovjet Vörös Hadsereg és a jugoszláv partizánok csapatai visszaszorították a német és magyar okkupációs erőket.

Az 1945 után létrejött új Jugoszláviában Baranya délkeleti része a horvát Baranya lakosságának viszonylagos horvát túlsúlya, valamint közlekedési és gazdasági szempontból az Eszék és Kelet-Szlavónia felé való irányultsága okán a Horvát Népköztársasághoz került.

A horvát Baranya fő települése Pélmonostor. A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság széthullásának folyamán Baranya területén kikiáltották az ún. Krajinai Szerb Köztársaságot, majd a kníni vidék katonai összeroppanását követően és az 1995. novemberében megkötött Erdut-i szerződés értelmében megegyeztek Baranya békés reintegrációjáról, amely 1998-ban zárult le, s mellyel a terület visszakerült a Horvát Köztársasághoz.

Titokzatos háromszög

“A Drávával és a Dunával karéjzott, a horvát-magyar államhatár által felosztott, a keletről a lápvidék által megigézett, a dél és délnyugat felől a folyóágak által védelmezett, majd az észak és északnyugat felől a kapcsként szolgáló borutak és ösvények irányában nyitott Baranya továbbra is elzárt és egyben titokzatosabb, mint valaha.” Dario Topić







BÜVÖLET

Különleges maradt



A népviseletek és a néprajzi örökség júniusban Belyén megrendezésre kerülő kiállításán az ügyes kezű mesteremberek megismertetik az érdeklődőket a régi mesterségekkel.

“A régi hidak felújítása és az újak felépítése ellenére, tekintet nélkül arra, hogy több nemzetközi fontosságú útvonal is áthalad rajta keresztül, illetve dacára annak a ténynek, hogy egyre érdekesebb idegenforgalmi célállomás - Baranya sikeresen marad különleges.” Dario Topić

Annak a magyarázata, hogy Baranya hogyan is tudta megőrizni napjainkig különlegességét, talán abban keresendő, hogy az itteni emberek féltőn óvják és vésik emlékezetükbe azokat a történeteket, melyek még saját családjuknál is ősbibek, a történeteket az életről és a túlélésről, a szeretetről és a halálról, a borokról, az erős paprikáról, a különleges halászatról, a lakodalmakról... Ennek a még mindig eleven néprajzi bűvöletnek köszönhetően oly vonzó Baranya, ám bájait soha sem tárja fel egészen. Baranyán keresztül vezetett az a fontos út, amely Mursát (Eszék) és Sopianaet (Pécs), a nagyobb városi településeket kötötte össze. Amikor Diocletianus császár a III. század végén megreformálta a Római Birodalmat, a mai horvát Baranya területét Pannonia Secundához, más nevén Pannonia Sirmiensishez csatolta, melynek fő része Kelet-Szlavóniát és a Szerémséget ölelte fel.





TERMÉSZET ÉS EMBER

Egymásért



Evezés A Baranya Evezőklub októberben szervez versenyeket Darázson a topolyai Duna-ágon.

“Itt a természet és az ember nem csak egymás mellett, hanem egymásért is élnek.” Dario Topić

A mocsárvidék fennmaradása a Duna és a Dráva folyók különleges vízre-zsimjétől függ. Vízsintjük akkor növekszik meg, amikor tavasszal olvadni kezd a jég az Alpokban. A Dráva folyásával, lévén ez a folyó a rövidebb, ér a Duna-torkolatához az első víz hullám. A Duna széles medre még képes befogadni ezt a hatalmas vízmennyiséget, ám amikor a dunai folyással is megérkeznek az áradatok, a hatalmas vízmennyiség a drávai hullám és az Almási-hegységből előzőleg ideérkezett természetes akadályába ütközve a kanálisok rendszerén keresztül a Kopácsi-rétet tölti fel. A Dunának ezen területe éppen ezért delta-szerű és hoz létre egy csomó, Duna-ágnak nevezett folyóágot, majd a víz a Kopácsi-rétre be illetve kikanyarogva különleges domborzatot hoz létre, amelyet tudományosan eddig még nem tártak fel kellőképpen.





SZÜLŐFÖLD

A mi életünk szépsége



Duna – Dráva Októberben négy faluban - Bellyén, Kopácson, Várdarócon és Laskón – egy időben rendeznek nemzetközi népművészeti vásárt, kézműves termékek árusításával, folklór seregszemlékkel, ételbemutatókkal és régi mesterségek műhelyeivel.

“Krisztina nagyanyám mindig azt mondogatta nekem, hogy a legnehezebben a természetet lehet leírni. Mostanra vált világossá számomra, hogy mennyire igaza volt. Másik nagyanyám, Valéria, pedig sokszor elismételte, hogy Isten mindig meghallja, ha egy nyílt mezőn fohászokodnak hozzá.”
Delimir Rešicki

Baranya minden egyes pillanatában, minden egyes illatával, minden egyes pázsitjával, minden egyes mezei ösvényével, minden egyes szurdokával, a szőlőfürtöktől és a zöldbabtól roskadozó minden egyes tőkével, a fagyos téli levegő minden egyes hópelyhével gyermekkoromat idézi meg. Amikor Baranyában vagyok, kettős életet élek – visszatér az, amelyik olyan visszavonhatatlanul elmúlt, és a városi mindennapok bélinél jóval intenzívebben érzékelem ezt, amely most történik velem. Ez a búskomorság, s egyben a rajongás érzése, amely talán minden embert hatalmába kerít igazi és egyetlen szülőföldjén.



Kalendáriumi öltözet

“A baranyai föld feketeségétől a baranyai hó fehérségéig ívelő úthoz hasonlatosat csupán kevés vidék tesz meg. Ezek talán hatalmas szalmabálák, melyek az aratás után emelkednek a földeken? Avagy a kukoricás csonkjai, melyeket még nem fedett be teljesen a hó? Vagy talán egy fűrj, amely hirtelen reppen fel a búzamezőről? Vagy a bajusza ugyannak a kukoricának, de korábbról, amikor a délutáni forróságtól a már majd száraz



zöldes-szürkés kendőkbe burkolózott, melyek már tudták, hogy közeledik a sötétarany ősz... És így tovább a rónaság végtelenségében, amely sehol sem nyújt bűvóhelyet az égbolt bősége és a szomorúság elől, amely reá hullik.” Delimir Rešicki





A RÓMAI CSÁSZÁROK KÍVÁNSÁGAI

Bor bölcsesség

Pudarina Az érésben lévő szőlőknek a Kis- és Nagy-Boldogasszony ünnepe, azaz augusztus 15 - szeptember 8. közötti időszakában történő őrzéseinek hagyománya számos érdekes történetet foglal magában, melyek közül különlegesen érdekes, hogy a leányok és a legények egymást ugratják. Nagyboldogasszony idején a leányok, általában egy idősebb asszony kíséretében mentek el a pincékhez és a préházakhoz. Napközben énekükkel és hangoskodásukkal üzték el a szőlőfürtöket megdézsmáló madarakat és más kártevőket, míg a fennmaradó időben hímezgettek. Az est beköszöntével a legények is csatlakoztak, akikre a leányok természetesen egész nap vártak, és a dudaszó, nótázás és koló táncolás közben új szerelmek szövődtek.

Surduk Fesztivál Nemzetközi kulturális esemény, melyen a tavaszból a nyárba átvénvén, júniusban a borászok és a művészek egyesült erővel kínálnak a látogatóknak feledhetetlen élményeket. Beli Manastir, Kneževi Vinogradi, Zmajevac, Suza, Karanac és más települések: kiállítások, koncertek, etno vásár, etno kézműves műhelyek, borvásár. Kontakt: Baranja Idegenforgalmi Közösége www.surduk.com, +385 (0) 31 702 080

“A pincékben és a rejtett borutakon akár még ma is hallhatunk a borhoz kapcsolódó egy-egy legendát. A bor errefelé összeköti az embereket és ily módon igazolja azt a kivételes erőt, amely öröktől fogva benne és miatta pulzál.” Dario Topić

A baranyai borok mindörökké beírják magukat emlékezetünkbe, csak úgy, mint a hegybe vájt borutak, melyek borkiméréseket, borpincéket és a házigazdák mosolyát rejtik.

A baranyai borfajták ízvilágának gazdagságában és különlegességében azoktól az időktől fogva tobzódunk, amikor a római légiók a császárok kívánsága szerint elültették az első szőlőtőkét. A belyei pincészetekből származó borok érettségükkel nemesen aranyló tónusúvá válnak, míg az újborok kristálytisztaságukról és sárgás-zöldes színükről ismerhetők fel. Hangsúlyozottan, ám nem agresszíven aromásak, nagyon jellegzetes fajtabeli tulajdonságokkal. Az alkohol és a bennük foglalt savak alkotta kivételes harmónián felül az ízek nemes teltsége jellemzi őket.

A baranyai kínálat a borral kezdődik és ér véget. Véglegesen kiteljesítik a titokzatos, rejtélyes, öblös borok a maguk rejtett üzenetével, mivel az általuk kínált közvetlen érzékelések mellett utólagos lelkesedést és jó hangulatot is biztosítanak.





KÉK SÍNBUSZ

Aranyhegy

Goldberg Az Aranyhegy a Baranyai-hegy lankáinak szűkebb lokációja, melyet már ósidóktól fogva hívnak így, azóta amióta az első baranyai szőlőtőkét elültették a rómaiak.

“... és két-három szarvasünő, melyek nyugodtan, kikerekedett szemekkel, biztonságos távoból nézik, hogyan is váltunk egyszeriben egy apró, csudás ponttá a távolodó sínbusz ablakának sárgás fényében.”

Delimir Rešicki

Baranya mindig is fontos közlekedési szerepet töltött be. A Dráva folyón már a római időktől fogva működik kikötő. A császárság dunai határán hozták létre a rómaiak a birodalom védelmét szolgáló határvonalat, a limest, amely a védelmi lánc egyik karikáját képezte a baranyai terület következő négy ismert erődjével együtt: Ad Miliare a mai Kiskőszeg helyén, Ad Novas Vörösmart helyén, Albanum Laskó területén és Donatiana valahol Kopács kiterjedtebb területén.

Az ókori források egy Antianae nevű települést is feljegyeznek a mai horvát Baranya területéről, csak úgy mint a Mons Aureus (Aranyhegy) helynevet, amely a mai Báni-hegynek felel meg.





A NYÁR AJÁNDÉK

Baranyavár

Szulejmán hídja A baranyai oldal mocsaras területén vezetett át nyolc kilométer hosszúságban. Kolosszális építmény volt ez, a legnagyobb és legfontosabb az Oszmán Birodalom európai fertályában. A kortársak szemében világsodának számított, ezért úgy aposztrofálták, hogy Il ponté famoso d'Essek, avagy Die so berühmte und wunderbahre Essecker Brücke.

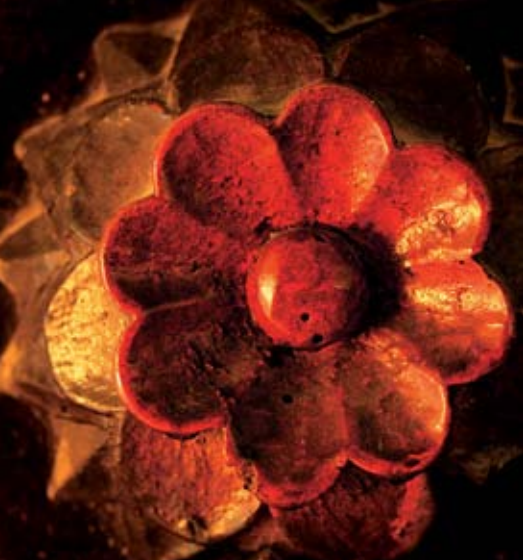
Híd a Dráván Folyamatban vannak a 2,5 kilométer hosszú majdani drávai híd építésének előkészületei, amely a Vc közlekedési folyosóhoz tartozó, a Baranya és a magyar határ felé vezető autópálya folytatását fogja képezni.

Baranyai-hegy Bellye szőlőültetvényein, a Baranyai-hegyen mindig is ideálisak voltak a feltételek a messze földön híres Graševina és a Rajnai ríling természetéhez.

Agyag az alagútból Danijel Astaloš baranyai fazekas tányérokat, edényeket, kis fazekakat és különféle dísz tárgyakat készít, fején egy olyan hagyományos fazekas sapkát visel, amelyet egykoron azok a fazekasok viseltek, akik az agyagot a Baranyai-hegy alagútjából nyerték.

“... és ekkor egy pillanatra hunyjátok le elkápráztatott szemeteket és hosszú idő után érezni fogjátok, hogy a nyár micsoda ajándék Baranyába, és emlékeztetek arra, hogy egykor régen, a Baranyavár mellett vezető úton hogyan gyűjtöttétek tenyeretekbe az izzó port és hogyan dobáltátok fel, és az hogyan hullott vissza arcotokba és hajatokba, és valahogy elegendő volt annak a tudata, hogy nincs szó semmiféle metafizikai szerencsétlenségről, sőt meglehetősen nagy szerencse egy ilyen meleg, fahéjszerű porrá lenni, melyben, meglehet, egyszer csak egy meztéllásos gyermek talpa fog megfürödni.” Delimir Rešicki

A Baranyával szomszédos Eszék a török időkben fontos várossá fejlődött, melynek közlekedési jelentősége különösképpen akkor erősödött meg, amikor 1566-ban, Nagy Szulejmán szultán idejében egy hatalmas fahidat emeltek, amely a drávai mocsárvidéken keresztül kötötte össze Eszéket Dárdával, s egyben az Oszmán Császárság fő részét Magyarországgal. A nevezetes híd megépülte után száz egynéhány évvel járt erre felé átutazóban Evlija Cselebi, a török világutazó, aki nagy művében röviden két baranyai helysínről is megemlékezett, közöttük a halakban gazdag Karašica-tóról, Dárda tekintélyes erődjéről, és szint úgy Baranyavár jól megerősített palánkváráról, amely a mai Baranyavár területén helyezkedett el. Horvát neve, Branjin Vrh a latin castrum Borona elnevezésből ered, mellyel maga a Baranya név is összefüggésbe hozható.



Utazás a lápvidéken keresztül

A Sakadaškotól a Kopácsi-tóig vezető Čonakut kanálison való kényelmes hajókázás során feltárnak a lápvidék szépségei. Tavasszal a vadlibák tízezrei, nyáron a kárókatonák nagy kolóniái tűnnek fel, majd ősszel a vadlibák csoportjai veszik át a terepet. Megtörténhet, hogy fejünk felett



egy nyíl sebességével repül át egy-egy kerecsensólyom, míg a szürke és a fehér gémek megfontoltan, könnyed szárnymozgással szántják az eget. A madarak és a természet igaz barátainak különleges élményt jelent a fehér kiskócsag mint egy harminc különféle vadásztechnikájának, vagy a csörgőrece hímjeinek a nőtények kegyeiért folytatott párharcának a megfigyelése.

Mind ez a lápvidéki élet szépsége.





RAMSARI TERÜLET

Lápvidék



Természetpark A Kopácsi-rét területe összességében 228 négyzetkilométer (22.800 ha) és a Természetpark mint egy harmada (71 km² avagy 7100 ha) különleges zoológiai rezervátum státust élvez.

A Kopácsi-rét nemzetközi jelentőségét a Nemzetközi jelentőségű vadzajok jegyzékére (List of Wetlands of International Importance) 1993-ban történt felvételével, a Nemzetközi jelentőségű vadzajokról szóló egyezményrel összhangban, különösképpen, mint a gázlómadarak kiemelt élőhelyeit magában foglaló területet ismerték el.

A Duna és a Dráva torkolatánál fekvő Kopácsi-rét Európa egyik legjobban megőrzött ártere, s egyben természetparki védeltséget élvez. A növényvilág változatos fajtái jellemzik, úgy mint: erdők, füves területek, valamint mocsár- és vízi növényzet. Területének nagyobb részét fehér fűz ligeterdők borítják, valamelyest magasabban fekvő részein fehér fűzfa és fekete nyárfa erdők telepedtek meg, míg az ennél is magasabban fekvő részeken tölgyesek tanyáznak. Az árteren belüli vízterületeket vízlencsék, békaszőlők, süllőhínárok, tavirózsák és tündérfágylak borítják. Az időlegesen víz alatt álló területeken a legelterjedtebbek a nádasok és a magas sásközösségek, melyek jellegzetes ártéri benyomást keltenek. A Kopácsi-rét egyben jelentős idegenforgalmi célpont, főképp pihenőhely, illetve kedvelt sport-rekreációs- célpont, továbbá attraktív csónakázóhely. Nagy népszerűségnek örvend a Kopácsi-tavon élő madarak megfigyelése és fotózása. Különlegesség számba mennek a nagy kárókatónák, mely madárpopuláció fennmaradása kizárólag a halállomány gazdagságán és minőségén múlik, lévén egy felnőtt egyed naponta több kiló halat is elfogyaszt.





FOTÓ SZAFARI

Kopácsi-rét

Sárga hagyma, fehér mák Egyes, a Kopácsi-réten és annak környékén felbukkanó növények Horvátország viszonylatában is ritkaságszámba mennek, s vannak, amelyek csak itt fellelhetők. Kiskőszegnél, a löszhegy lankáin virágzik a sárga hagyma (*Allium flavum*) és a fehér mák (*Papaver dubium lecoquii*).



“Az utasok még a legnemesebb fémektől is valami rejtélyesebbet, titokzatosabbat, értékeesebbet keresve tódultak ki az autóbusszból. Egy másodperc, és ott, a sásból, a nádasból, a gém szárnya alól, a kormorán rikoltásában felfedi magát az élet aranybányája, a világ ezen szegletének legbecselesebb természeti rezervátuma.” Matko Peić

A Kopácsi-rét Természetpark összetett ökológiai rendszer, amely számos értékes, ritka és veszélyeztetett növény- és állatfajból, valamint néhány egyedülálló ökológiai jelenségből áll. Közülük gyakran esik említés a ré-tisasról vagy a ritka fekete gólyáról, ám vannak itt más kuriózumok is. A tágabb közvélemény előtt még kevésbé ismert, hogy Baranya a Kopácsi-rét határain túl is bővelkedik különféle ritka fajokban, ökológiai jelenségekben, sőt fosszilis lelőhelyekben is, melyek együttesen hatalmas értéket képviselnek a terület természeti örökségén belül.





IDEÁLIS ÉLŐHELYEK

Az állatok földje



Ideális körülmények A végelláthatatlan nádasok, erdők és mocsarak, valamint a környező legelők ideális életfeltételeket biztosítanak a következő emlősállatoknak: szarvas (belyei szarvas), őz, vaddisznó, vadmacska, borz, mókus, róka, nyest, vidra, illetve számos más rágcsáló, a nagy alvó pelét is ideszámítva.

A speciális zoológiai terület a Kopácsi-rét védett területén belül, majd 7000 hektáron terül el. A gerincesek közül a tudósok nem kevesebb, mint 55-féle emlőst, 298-féle madarat, 10-féle csúszómászót, 11-féle kétlétűt és 44-féle halat jegyeztek fel.

“Baranya az állatok földje. Nincs egy talpalatnyi földdarab sem, amely ne állna a mocsári sas szárnyainak, a ló patájának, a vad agyarának fennhatósága alatt, amely ne lenne a vadnyúl mancsában, a vakondok szempilláján.” Matko Peić

A Kopácsi-réten eddig több mint 2000 növény- és állatfajt számláltak össze, melyek közül több is ritka és veszélyeztetett fajtának számít világ és európai viszonylatban is. A nagy számban jelen lévő legkülönbélebb gerinctelenek – kerekesszárnyúak, kagylók, piócák, orsóhalak, lepkék és mások – mint egy 400 fajtájához egy újabb fajbéli élőlény társul – a kopácsi folyamkagyló (*Unio tumidus kopaciensis*). A Kopácsi-rétnek két vízrezsime van. Az áradásos időszak alatt bővelkedik vízi organizmusokban, elsősorban halakban. Ekkor nagy számban fészkelnek benne madarak, főként gázlómadarak, mivel idevonzza őket a halak, a kétlétűek, a csúszómászók, és más organizmusok bősége. Ezzel egy időben békák, zöldbékák, közönséges békák, vöröshasú unkákat és más fajták milliói szolgáztatják a zenei aláfestést a rét természetes zenekarának. A nyár végén a víz visszahúzódik és virulni kezd az a vegetáció, amely a szarvasoknak és a vaddisznóknak szolgál táplálékul, és a terület egésze számos költöző madár pihenőhelyéül, vagy telelő helyéül szolgál.





SEKÉLY, LANGYOS VÍZ

99 napon keresztül 44 halfajta



A Kopácsi-réten az áradások átlagosan évi 99 napig tartanak, és ezen időszak egyharmada (32 nap) idején a rét nagyobb része víz alatt van. Ez a halak ideális ívó- és nevelőhelye, eddig 44 halfajtát jegyeztek fel.

A Kopácsi-rét a Duna jobb partjának, a Horvátország északkeleti részének a Dráva és a Duna által határolt sarkában kialakult ártéri területe. Európa egyik legnagyobb fluviális-mocsaras síkvidéke. Az áradások intenzitásától függ a terület egészének a kinézete, így az ártér száraz és éppen víz alatt álló részei az ideérkezett víz mennyiségének függvényében változtatják formájukat és funkciójukat. Legnagyobb tava a Kopácsi-tó, legmélyebbike pedig a Sakadaško-tó. A tavakat egymás között természetes kanálisok kötik össze a Dunával és a Drávával. Az áradás idején a Kopácsi-rét az európai Duna-mellék halainak legnagyobb ívó- és nevelőhelye, ichtiofaunájában a legnagyobb számban a folyami ponty, a dévér, a közönséges keszeg, a közönséges karikakeszeg, a közönséges vörösszárnyú keszeg, a búzaszemű keszeg, a compó, a csuka, a sügér, a süllő és a harcsa képviselteti magát.





298 MADÁRFAJ

A madarak élete



Madártani terület Azoknak, akik szeretnék megfigyelni a madarakat, egy-vagy több napos, szakemberek által vezetett programokat szerveznek. A Kopácsi-réten napjában átlagosan 60 madárfajta figyelhető meg, a látogatás alkalmával a látogatók egy madárjegyzéket is kézhez kapnak, hogy könnyebben felismerhessék az általuk látott madarakat.
www.kopacki-rit.hr
prijemni.centar@kopacki-rit.hr

“Ezernyi fehér és szürke szárny csapkod a Kopácsi-rét sötét vizei felett az alkonyatban, amikor, higgye el nekem, sehol másutt nem illatozik úgy a sűrű, zöld növényzet, mint Baranyában, és érezni fogja, amint maga körül mindenfelé, ott az est hűvösében, ebben a növényzetben szétárad ez a láthatatlan és éterien tiszta, egészséges, sűrű és komor isteni manna...”

Delimir Rešicki

A Kopácsi-rétet a madarak félmjelzik. Eddig nem kevesebb, mint 298 madárfajt jegyeztek fel, melyek közül 141-nek szolgál ez az ártéri terület állandó, vagy ideiglenesen fészekrakó helyéül. Különösképpen azok a madarak szembetűnőek, melyek nagy tömegekben fészkelnek itt – a gémek, a közönséges galambok, a fattyúszerkók, a nagy kárókatonák és mások. A Kopácsi-rét területén fészkel mint egy 20 rétisas-pár, amely nemzetközi viszonylatban is veszélyeztetett fajnak számít, illetve a többi veszélyeztetett európai faj közül él itt 30 fekete gólya - pár, négy-öt ke-recsensólyom-pár, 40 fehér kócsag - pár, valamint mint egy 100 vadliba - pár. A Kopácsi-réten fészkel több száz kontyos réce-pár is, amely az egyik legveszélyeztetettebb európai fajta. A tavaszi és az őszi vándorlás időszakában a Kopácsi-rét fontos pihenőhelye több gázlómadar fajnak is, és ilyenkor akár több száz ezernyi madár is tartózkodik benne.





HATALMAS FA

Sasfészek

Fehér nyárfa, fekete nyárfa A magasabban fekvő területeken fehér és fekete nyárfák nőnek, melyek egyfajta reliktumnak számítanak. A Kopácsi-rét erdeiben elterjedtek a dél-pannon endemikus fajtának számító fekete galagonya bokrai.



A sasok a baranyai erdők legmagasabb fáin fészkelnek. Közéjük tartozik a hatalmas mezei szil (*Ulmus minor*) a Kopácsi-réti Dvorac közelében. Mint egy háromszáz éves és az egyik legöregebb példány Európában.

A Kopácsi-rét legalacsonyabban fekvő területeit, melyek sokáig állnak a víz alatt, fűzfa erdők borítják. Itt néhol ősreg fák magasodnak, melyek törzsének átmérője akár a hat, nyolc vagy több métert is elérheti. A magasabban fekvő területeken fehér és fekete nyárfák nőnek, a még magasabban fekvő helyeken pedig tölgyek. Úgy tűnik, hogy a fekete nyár (*Populus nigra*) errefelé szintén reliktumnak számít, mivel nem megújuló populáció. Kizárólag csak öreg, 30, akár 40 méter magas példányokat találunk. Minden más fánál magasabbak, és a rétisasok kedvelt fészekrakó helyei. A Hulovo természetes kanálisban van egy fekete nyárfa, melynek átmérője 12 méter, csupán az nem világos, hogy egy fáról van-e szó, vagy több fa nőtt össze egyé.



Szarvasok parkja

“Gyere velem, Barbara, Baranyába! Ahogy Párizsból Versailles-ba ruccan ki az ember, tarts velem a Szarvasok parkjába, a fácános felé, a vaddal és vadnyúllal, fűrjzel és vadkacsával teli királyi vadászmezőkre – a legjobb, ha Eszékből indulsz Baranyába.” Matko Peić







ARANYSZARVAS

Szarvasbögés



Rezidenciális vadászközpont A tikveši kastélyok számos államférfi és híres személy kedvelt gyülekezőhelyei voltak. Előszeretettel tartózkodtak bennük és hozták el ide vendégeiket a Habsburg család tagjai, majd a Karađorđevićék, illetve Josip Broz Tito jugoszláv elnök. A Dunamente-Drávamente vadászterület a jellegzetesen síkvidéki, különlegesen termékeny pannon területen fekszik, nagy testű vadakban, főként szarvasokban és vaddisznókban gazdag ártéri erdőkből áll.
+385 (0) 31 750 187, www.hrsume.hr

“Szeptember első napjaiban a baranyai tölgyerdők a szarvasok mennydörgésszerű bögésétől visszhangoznak, mivel ez a szarvasnász ideje. A helyi emberek ilyentájt elkerülik a mezőket és az erdei tisztásokat, ahol azok a szarvasünök tartózkodnak és legelnek előszeretettel, melyekért a hímek olyan véres küzdelmet vívnak.” Dario Topić

Baranya és a Kopácsi-rét messze földön híres nagyszámú szarvas (*Cervus elaphus*) populációjáról. A Honvédő háborúig ezen gyönyörű állatok törzsállományát tavasszal mint egy 6000 darab példány képezte, míg nyaranta számuk akár a 10000-et is elérte. A hímek hatalmas és szépen fejlett agancsaikról nevezetesek. Habár mennydörgésszerű bögésük szerelmi életük fontos kifejező eszköze, egyben kétélű kard is, mivel a felajzott szarvast hallván az orvvadászok és a ragadozók – ahol akadnak - könnyedén be tudják azonosítani, hogy a szarvas éppen hol tartózkodik. Szarvasbögés idején a látogatóknak azt tanácsolják, hogy tisztas távolból élvezzék a természet eme hangzatos hangversenyét.





VADÁSZKÚRIA

Savoyai Jenő herceg

A Bellyében lévő vadászkastély sem történetileg, sem építészetiileg nincs még teljes körűen feltárva. Minden valószínűség szerint Johann Lucas Hildebrandt osztrák építész tervei szerint készült, kinek nevéhez a bécsi Belvedere-kastély is kötődik.

Kraljice/Királynők Pünkösdkor (június elején) a Duna-menti Šokadija (Sokác föld) falvaiban, Darázson, Hercegmárokon, Izsépen és Dályokon énekelik a Királynőket. A népszokás a baranyai népviselet alapanyagául szolgáló kender és len jó termését hivatott „elősegíteni”. Népviseletbe öltözött leányok egy sorban, a királyok (szintén leányok) és a mezei virágokból font koronát viselő meny vezette csoportja járja körbe azokat a házakat, melyekben eladósorban lévő leány, legény, vagy kisgyermek él. Alkalmi dalokat énekelnek, melyekben a következő sorok hangzanak el: Bila vam kudeljta mekana ko svila, a lan ko buzdovan! A háziga zda itallal és házi süteménnyel vendégeli meg őket.

Az ország törököktől való felszabadítását követően I. Habsburg Lipót császár a baranyai birtokokat hadvezérei, szövetségesei és az erre érdemes nobilitások között osztotta szét.

Baranya legnagyobb birtokát 1698-ban Savoyai Jenő herceg, hadvezér és államférfi, 1697-től az osztrák hadsereg főparancsnoka, majd a bécsi Udvari háborús tanács elnöke kapta meg. A hűz település közül, melyek Savoyai baranyai uradalmát alkották, Bellyét nevezték ki központnak. A XVIII. század elején itt építettek egy kora barokk stílusú négyszárnyú kastélyt, sáncokkal és négyszögletes belső udvarral. A bellyei uradalmon belül koncentráldott a horvát Baranya fő része, a Duna-mentén a Kiskőszegtől Kopácsig, illetve a Báni-hegytől nyugatra és északra eső településekig (Baranyaszentistván, Pélmonostor, Baranyavár, Baranyabán, Baranyakisfalud, Dályok, Izsép, stb.) terjedő terület.





IZSÉP Torony híján

Templomi éneklés Népi Mária-ének májusban a Szent Péter és Pál-templomban.

Szent Péter és Pál-templom 1722-ben épült Savoyai Jenő törökök felett 1697. szeptember 11-én aratott zentai győzelmének emlékére.



Az Izsépnél, a régi Duna meder közelében lévő monumentális barokk stílusú Szent Péter és Pál-templomot Savoyai Jenő herceg a törökök felett aratott diadalsorozatának (Zenta 1697, Pétervárad 1716, Belgrád 1718) utolsó győzelme után építtette

A különlegességét annak köszönhető Szent Péter és Pál-templom, hogy torony híján maradt, már évszázadok óta generál különféle legendákat a nép körében. Savoyai Jenő halála után a belyei uradalom felett az Udvari kamara vette át az irányítást, majd 1780-ban a Habsburgok Teschen ágához került, amely egészen az Osztrák-Magyar Monarchia 1918-ban történt széthullásáig diszponált felette. Noha a XVIII. század második felében Bellyét királyi út kötötte össze Eszékkal, az uradalom igazgatását 1827-ben az észak-baranyai Főherceglakra költöztették, ahol erre a célra egy reprezentatív kastélyt építettek klasszicista stílusban. Európai szakemberek segítségével, és elsősorban az árterek talajjavításának köszönhetően, a belyei uradalom a XIX. század folyamán az Osztrák Birodalom legfejlettebb földbirtokai közé emelkedett.





ESTERHÁZY

Dárda környékén

A dárdai kastély a Honvédó háborúban megrongálódott és kifosztották.

Hó a szőlőben Vince nevenapján, január 22-én számítják a szőlőtermesztő új év kezdetét és egyben megszentelik a szőlőtőkét. A szőlős gazdák kimennek a szőlőbe, ahol gazdagon termő esztendőért fohászkodnak. A szőlőtökére egy pár kolbászt akasztanak, amely minél hosszabb, annál nagyobbak lesznek a szőlőfürtök. Fohászkodnak, lemetszenek három venyigét, melyeket vízbe helyeznek, s majd azok virágzása ad útmutatót a metszés rendjéhez és az eljövendő terméshez. A szertartást követően a szőlősgazdák és társaságuk egy szőlőtökéből rakott tábortűz köré telepednek, diskurálnak, kolbászt és szalonját sütnek és jóféle baranyai borokat iszogatnak. Baranya Idegenforgalmi Közössége +385 (0) 31 702 080; Darázs járás Idegenforgalmi Közössége +385 (0) 31 736 100

A másik nagy Habsburg-korabeli baranyai uradalom Dárda környékén volt, első tulajdonosa egy másik nevezetes hadvezér, Friedrich von Veterani volt.

Ehhez az uradalomhoz Dárdán kívül még húsz egynéhány település tartozott, melyek közül napjaink horvát Baranyájához tartozik Petárda, Kácsfalu, Bolmány, Karancs és más helyek. Az uradalmat 1749-ben a nevezetes Esterházy-Zólyomi nemesi család vásárolta meg, amely egészen 1842-ig birtokolta. Dárdában 1800 körül épült meg a háromszárnyú klasszicista kastély.

Ugyanebben a felvilágosodás és a polgári forradalmak jellemezte időszakban végezte tanulmányait a bécsi, a nagyszombati, a budai és pesti egyetemeken, majd állt oktatónak a baranyai Bellye faluban született két tanult ember, Mitterpacher József és annak Lajos nevű fivére, akik közül az első matematikusként lett ismert, míg a másik a magyar mezőgazdaság úttörője volt.



Kékes színű felszálló ködfelhő

Ott, a messzeségben, a horizont irányában, ahol a föld egyenes vonala összeér az éggel, az éj beállta előtt mintha csak lassacskán egy csendes, kékes színű köd foszlányai és felhőcskéi törnének elő a fűből és a vízből, majd mintha valószerűtlenül ott lebegnének felettük.







JANOSZ HORVAT

A kopácsi öreg halász



Halásznapok A helyi halászbok halételeket készítenek, melyek nélkülük már rég feledésbe merültek volna. Ezzel egy időben rendezik meg a régi halászszerzők kiállítását. A természetből élni, anélkül, hogy károsítanánk - ez az igazság, melyet a kopácsi halászbok hozzáállása is igazol. Belye Idegenforgalmi Közössége, +385 (0) 31 751 480

Harcsaünnep Izsépen július utolsó hétvégéjén rendezik meg a horvát horgászbok halászbokversenyét, illetve a halpaprikás főzőversenyt. Darázs Idegenforgalmi Közössége, +385 (0) 31 736 100

Mivel az írott dokumentumokban a Kopácsi-réti viszonyokat egészen 1212-től lehet nyomon követni, megállapítható, hogy ez a terület az elmúlt nyolc évszázad alatt alig változott valamit.

Még a közelmúltig a kopácsi Janosz Horvat és cimborái az ősi halászbokszertartásokat megőrizve a természettel történő különleges együttélés hagyományát ápták. Az öreg Horvat az itt jól ismert horgászbokszerezőket is megőrizte, melyeket néhanapján utódai is használnak, olyan szerezőket, melyeknek semelyik más halban gazdag területen nincs párjuk. Éppen ezért, a horgászbok még fennmaradt technikájával egyetemben, felbecsülhetetlen értéket képviselnek. Az egyik legérdekesebb horgászbokszertartásnak számít a nádfonatú kerítés segítségével történő halvadászbok, melyet a rét száraz részeiben labirintusként állítanak fel. A Dráva és Duna felől érkező árral együtt a halak is „megérkeztek”, melyek a nádcsapdába esve nem tudtak kimenekülni. A halfogás eme módja khasználta, és nem károsította a természetet, mivel az egy helyen felállított halcsapdákbok sem a vízmederre, sem a vízi növényvilágra nézve nem voltak ártalmasak. Kopácson minden év szeptemberében állítják ki a régi halászbokszerezők, és a helyi halászbok halételeket készítenek, melyek nélkülük már biztos rég feledésbe merültek volna.





ÖSSZEJÖVETELK

Régi dalok

Baranyai bečarac A júniusban a darázsi járásban megrendezésre kerülő folklórfesztivál az egyetlen olyan autentikus rendezvény, amely híven őrzi a népszokásokat, a dalokat, a táncokat, a hagyományos kézműves holmikát és nagyanyáink étkeit. Felváltva rendezik meg Darázson, Hercegmárokon, Izsépen vagy Dállyon, mindig más-más faluban. Az idelátogató gyönyörködhet a népszokásokban és a régi mesterségek bemutatójában, élvezheti az ételkülönlegességeket vagy a bor desztinációkon történő lovas kocsikázást, illetve csónakkal járhatja be a gyönyörű Holt-Duna ágat. Darázs járás Idegenforgalmi Közössége +385 (0) 31 736 100, a rendezvény elnöknője Janja Čeliković +385 (0) 98 777 630.

“A kopácsi halász élettörténete, azon törekvései, hogy továbbra is oly módon éljen a természetben és a természet által, hogy az arra szolgáljon, hogy őt szolgálja – ez a történet egy toposz, amely meghatározza a Kopácsi-rét és Baranya varázslatos világának élményét.” Dario Topić

Noha a horvát baranyai háromszög földrajzilag, közigazgatásilag és természetileg is egységes egészként működik, a néprajzosok a Dráva-menti és Duna-menti Baranyára osztják fel. Ezen felosztás mentén, a népviseleteken található részletek könnyebb szortírozása mellett, jól figyelemmel kísérhető a pustara (majorság) lakóinak, a pustarašoknak a jellegzetességeit. A XIX. század közepétől egészen a múlt század hetvenes éveig Baranyában nagyon intenzív élet folyt a majorságokban, ezeken a tervszerűen épített „cselédtelepeken”, melyek ma is az igen korán modernizálásra került mezőgazdasági termelésről tanúskodnak. A dunai térség ismert majorságai: Brestovac, Zlatna Greda, Mirkovac, Jasenovac, továbbá Šebešir, Sokolovac és Kozjak majorság, illetve a drávai részben Širine, Sudaraš, Zeleno Polje és Malo Kneževo.





AMIKOR FELRAGYOG A RÓZSA

A Puškašon



Öreg Dráva A Dráva régi medrének teljes vízfelülete 56 hektár. Egy híddal két tóra osztották fel. A bal tavat nádas nőtte be, itt az óriás csuka uralkodik, de tanyát vert a vad dunai ponty is. A bal tó teljes hosszában halászhatók nagyobbacska törpeharcsák is. Nyugat felé haladva érkezünk meg a Banske kose nevet viselő részhez melyben jól halászható a csuka és a balin; nyurga-ponty, és az ezüstkárász, a sügér, a vörösszárnyú keszeg, a törpeharcsa és a bagolykeszeg.

“Egy üres fémhordókból összetákolst stégen, Karoljnál és Majánál üldögélve a Puškašon, hirtelen egy halacska villan fel váratlanul, majd felragyog a rózsza a tavaszi vizek feletti pókhálóban...” Delimir Rešicki

Az izségi Holt-Duna ág, avagy helytelen nevén, a Puškaš, lévén az izségi Holt-Duna ág egy része melletti birtokot hívják így, mint egy 10 km hosszú. 150 évvel ezelőtt jött létre, amikor az osztrák-magyar államapparátus a Duna szabályozása mellett döntött. Partjait nádasok, sások és vízi növényzet nőtte be, s ezért ideális fészekrakó helye a gázlőmadaraknak, valamint különféle halfajok ivóhelye, melyek itt ideális feltételeket találnak a fejlődéshez és a szaporodáshoz. Az izségi Holt-Duna ág egész folyásán a compók és a sügérek szép példányait lehet kifogni. Jó a ponty (főként alkonyatkor) és a harcsa felhozatal is. Volt itt egykoron arany pontykárász is, de az idetelepített ezüstkárász sajnos kiszorított néhány ősfajtát ebből a horgászparadicsomból.





SZÉP ÉS FÉLELMETES BUSÓK

Lovaskocsi a háztetőn

Farsangi játékok Februárban kerül sor a busókkal közös farsangi játékokra. Darázson, Izsépen, Petrárdán, Hercegmárokon és Dályokon a busókat Nagyszombat beköszönte előtt, vasárnap, hétfőn és kedden úzik ki a faluból. Baranya Idegenforgalmi Közössége, +385 (0) 31 702 080; Darázs járás Idegenforgalmi Közössége +385 (0) 31 736 100 és KUD Seljačka sloga, Baranjsko Petrovo Selo, Pavo Franjin, +385 (0) 31 748 203

Kakasütés A leányok kakasütés-i jártasságát feltáró misztikus, s egyben hagyományos versenye szeptemberben kerül megrendezésre Várdarócon.

Népi vásár Karancson Lovaskocsikázás, házi ájvár és lekvár. Denis Sklepić, Karancs, +385 (0) 31 720 271

Népi vásár Bellyén Népviseletek és népművészeti örökség éves kiállítás. Bellye Idegenforgalmi Közössége, +385 (0) 98 751 480

Farsang vasárnapján a busók Petárda és Dályok utcáit járják. Hétfőn tartják a gyermek busójárást, addig a felnőtt busók kipihenik a farsztó vasárnapot. Kedden a busók Izsép utcáin tűnnek fel, s ugyanaz nap ér véget a multság Darázson.

A Duna-menti és a Dráva-menti Šokadija falvaiban a mai napig fennmaradtak azok a régi farsangi szokások, melyek alkalmával álarcos busók járják az utcákat és térnek be a házakba. Szokás szerint a leglátványosabb a petárdai busójárás, a „petaračke buše”. Feltűnnek a busók Dályokon, Izsépen és Hercegmárokon is, a busójárás-sorozat Darázson zárul. Vannak szép és vannak félelmetes busók is. Azokat a házakat kedvelik a leginkább, melyeknél leányok és legények élnek. Ha zárva találják a kaput, akkor a busók igen kellemetlenek tudnak lenni. Ha úgy tartja kedvük, teljesen szétszedik a lovaskocsit majd a ház tetejére viszik a darabokat és ott rakják újból össze, de az is előfordulhat, hogy lekasztják a kaput és egy fához erősítik, vagy szó szerint felszántják az udvart.



Pirosló koszorúk és füzérek

“Sehol sincsenek olyan pirosló paprikaszemek, mint Baranyában, melyek valószerűtlenül hosszú koszorúkban és füzérekben lógnak a régi sokác és magyar falvak házainak tornácain...” Delimir Rešicki







HALÁSZLÉ

Piros erőspaprika

Fišijada /Halászléfőző verseny Augustusban Laskón, szeptemberben Pélmonostoron és Hercegmárokon tartanak halászléfőző versenyt. Baranya Idegénforgalmi Közössége, +385 (0) 31 702 080, Darázs Idegénforgalmi Közössége +385 (0) 31 736 100



Egyszerűen megkapó a baranyaiaknak a halászlé lelkét adó különlegesen erőspaprika természettségéhez, szárításához, őrléséhez való viszonya.

A különleges halászsathoz különleges gasztronómia is dukál. A piros erőspaprikának számos gyógyhatást tulajdonítanak, és kihagyhatatlan hozzávalója a halászlének. A világ legjobb halászlévét – legalább is a baranyaiak állítása szerint – a Duna és a Dráva ártéri vizei mellett készítik. Kell, hogy legyen benne többféle hal, az öreg halászok meggyőződése szerint, ha nem kerül bele csuka, akkor nem is érdemes neki kezdeni. A halból készült ételeket hagyományosan szabad tűzön készítik, a halászlé mellett további különlegesség a villára tűzött ponty, a csuka mundérban vagy a sült hal tányérkeréken, valamint a halpörkölt, főként csukából, egy kis szalonnával aláízésítve. Ezen felül a halat errefelé besózva füstölik és szárítják.





GYŐZELEM

Kiskőszeg

A béke regatta A kiskőszegi Zöld szigetről egy júliusi pénteki napon indulnak a csónakok Almás felé. Szombaton a menet Erdőd felé folytatja útját, majd tovább csorognak a Hős város – Vukovár irányában, amely hatalmas károkat szenvedett a jugoszláv hadsereg és a csetnikek 1991-es támadásai során. Vasárnap a menet Šarengrad, majd végezetül Ilok felé tart, mely utóbbiban kerül sor a rendezvényt megkoronázó halászlé főzésre. Az Ilokig tartó három napos túra során mint egy 120 kilométer eveznek le a résztvevők. Kontakt: +385 (0) 91 7965 880, +385 (0) 31 735 241 és Darázs járás Idegenforgalmi Közössége +385 (0) 31 736 100

Kiskőszeg emlékház étterem, szőlőlátogatás, Dunára nyíló panoráma, Kontakt: +385 (0) 91 1655 556

Antun Augustinčić szobrász 1947-ben készült Győzelem című műve az 1944-es kiskőszegi csatának állít emléket. A kiskőszegi csatában a szovjet Vörös hadsereg és a Tito-féle hadsereg felszabadította Baranyát a német megszállás alól.

Az emlékmű és az emlékkomplexum azon hősiek csata helyszínét jelzi, melyben 1944. november 11. és 30. között a szovjet Vörös hadsereg és a Jugoszláv Népfelszabadító Hadsereg csapatai a Dunán átkelve hídfőket állítottak fel, és így szorították ki Baranyából a német okkupációs erőket, s velük együtt a magyar hadsereg ott megmaradt erőit is. A legvéresebb harcok helyszínén, a ún. „kota 169” helyén a Vörös hadsereg elesett katonáinak emeltek emlékművet – egy 27 méter magas monumentális obeliszket, melynek tetején a nyolc méter magas, Győzelem nevezetű bronzszobor trónol. Az emlékműnek különleges jelleget kölcsönöz a Vörös hadsereg 1297 katonájának itt található tömegsírja.





KIRÁLYOK, ÁLLAMFÉRFIAK, VEZETŐK

Magas rangú vendégek



Nobilitások a vadászházakban Az elkerített ártéri terület jótéteményeiben Tito nemzetközi rangú vendégei, sőt hollywoodi színészek is részesültek. Az elitnek az a jó szokása, hogy az ártéri területen szórványosan elhelyezkedő, jól felszerelt vadászházakba húzódik vissza, a mai napig fennmaradt.

A Kopácsi-rét érintetlen természeti közegének szépségét már régen felfedezték maguknak a politikai elit tagjai is, ám ezzel egy időben ez a védettséget élvező terület zsíros falatokat szolgáltatott azon fiatal embereknek is, akik a vadászterület peremén orvvadászva tettek szert zsákmányukra. A XIX. második felében a romantikus historizáló stílusban épült tikveši kastélyt egy sétány köti össze a vidéki vadászkúriával. Ebben a vadászházban számos prominens család - többek között a Habsburgok, a Karađorđevićék, és mások - tartózkodott. Ezen történelem egy szeletét őrizték meg számunkra Habsburg Izabella, a birtokot 1918-ig tulajdonló Habsburg Frigyes hitvesének a fényképei. A II. Világháború után a kastély Tito jugoszláv elnök egyik rezidenciája lett. Napjainkban a komplexum Európai Környezetvédelmi Központként működik.



Az aratás derekán

“... a forró nyári délidőben, az aratás derekán, csak úgy izzott a hőség és amikor a kombájnok megpihentek a Pjeskara erdőnél, a porfelhők függőnyként feszültek a horizonton. A nyár forró akkordjai szétterültek a rónaságon. Annál a két hatalmasra nőtt platánfánál láttam, hogy a lombkorona magasában még az ölyv is ásít.. Még a tavirózsa levelén ücsörgő béka is az árnyékban lapított.” Mirko Hunjadi







BILJE, BELYE

Belje



A Bellyei uradalomnak kellemes az éghajlata, jó az elhelyezkedése (a folyami Duna mellett), majd minden növénykultúrához és gabonaféléhez alkalmas a termőföldje, gyümölcsstermesztéshez, állattenyésztéshez, halászatához, erdőgazdálkodáshoz, vadászatához is ideális.

A Bellyei uradalom egy magasrangú hivatalnokának leírása 1824-ből. Első tulajdonosa, Savoyai Jenő herceg halálát követően az uradalom a császári családhoz került. Károly Lajos Főherceg az uradalom székhelyét Bellyéből Főherceglakra helyezte át. A Habsburgok az uradalmat igen előrehaladottan igazgatták. Napjainkban a Bellyei Pincészetek Vállalat mint egy 600 ha területű szőlővel rendelkezik a Báni-hegy déli lankáin. Főleg fehér fajtákat termesztenek, úgy mint: Graševina, Rajnai rizling, Chardonnay, Szürke Pinot, Fehér Pinot, valamint Ottonel muskotály. Vörösborászó fajták: Pinot Noir, Cabernet sauvignon, Merlot és Kékfrankos. Az újonnan felújított pince a borkóstolással és a csodálatos baranyai tájak látványai mellett vezető 7,5 km hosszú borúttal fantasztikus élményt ígér.





KOČIJAŠI, PARADOŠI, BIROŠI

Majorság

Zlatna Greda Az egykori majorságon van az a Vadászház, melynek jelenlegi gazdája a Tikveši Erdőgazdaság és a Zlatna Greda Öko-központ. A birtokhoz tartozik egy park, egy játszótér, egy 50 fős nyári lak, egy borpince, egy fogadóközpont, valamint vannak itt műhely-foglalkozásokra kialakított terek is.

A nyár üdvözlése a medence mellől, Hercegszőlősön, májusban

Az ősz üdvözlése, népviseletek és népszokások bemutatója, lovas kocsizás, régiségek vására, Hercegszőlősön, szeptemberben

Ősz Baranyában Kulturális-gazdasági és idegenforgalmi rendezvény Pélmonostoron. Festmény és népi kézműves termékek kiállítása, koncertek, színházi előadások, gasztronómiai kínálat, folklórszemle, régi mesterségek vására szeptember első hétvégéjén, Baranya Idegenforgalmi Közössége, +385 (0) 31 702 080

Napjainkban a majorságok maradványai főként a Bellyei Mezőgazdasági-Ipari kombinát egykori kiemelkedő sikereiről tesznek tanúbizonyságot. **S valahol félúton a lerobbant majorsági otthonok és az első falusi házak között még mai is hallhatunk egy-egy szájhagyomány útján terjedő népi bölcseletet vagy legendát a baranyai módra történő születésről, életről és halálról.**

A majorsági létforma képviselte annak idején a mezőgazdasági ágazatban dolgozók lakhatási körülményeinek a csúcsát. A majorságokban voltak igazgatási épületek, cselédlakások, a hozzájuk tartozó disznóóllal, gazdasági épületek és barakkok az idénymunkásoknak. A nagyobb majorságokon akár 50 család is élt. Mint egy száz év leforgása alatt a falusi élet és a környező majorságok életében lévő különbségek a baranyai különlegességek megőrzését illetően csak erősítették egymást, hiszen a majorságon lakók és a falusi emberek nem csak tanultak egymástól, hanem örökös ihletként is szolgáltak egymásnak.





LISZT, TEJ, HÚS

A legtermékenyebb föld



Tepertő fesztivál
Karacs, december
TZ Baranja, +385 (0) 31 702 080
www.tzbaranje.hr

“Baranya a legtermékenyebb vidékünk. Liszttel, tejjel, hússal, zsírral, napraforgó olajjal, cukorral ... táplálhat és lakat jól...” Matko Peić

A II. Világháború után Bellye Jugoszlávia első és egyben legnagyobb mezőgazdasági-termelősövetkezetévé válik és erőteljesen fejleszti a haszonnövény-kultúrák, a tej- és hús- termékek, a cukor, és a mezőgazdasági gépek előállítását. Öntözőrendszereket alakítottak ki, és keskeny nyomtávú vasút biztosított összeköttetést az uradalom települései között. Horvátország függetlenné válása és Baranya reintegrációja után Bellyét az Agrokör cég veszi át, amely Európa ezen részének legnagyobb élelmiszer előállítója. Bellye újabban az egészséges élelmiszerek előállítására felé orientálódik.



Ezernyi kis tükördarab

Bármely pillanatban a végtelen szomorúsághoz közeli állapotba süppedhet, nem amiatt, mert egyszer már nem lesz ezen a földön, hanem azért, mert akkor meg lesz fosztva a szépség látványától, ám már a következő pillanatban egy még mélyebbről jövő és őszintébb, szétáradó öröm tölteti el, csupán amiatt, hogy ismét látta, amint a délutáni fényben izzó, felforrósodott nyári levegőben megremeg a nyárfa levele és a Nap fénye



egyenesen a szemébe irányul, mintha csak valaki ezekbe a magas fába
ezernyi kis tükröcskét helyezett volna el...Delimir Rešicki

81





NAGY BARANYA

A megzabolázhatatlan tér



Baranja Adventure team terepjárós autózás a vadregényes természetben
 Š. Petefija 35, Bilje,
 +385 (0) 91 2101 212,
 +385 (0) 31 211 511
www.baranja-adventure.com

Motorijada Kisköszeg, augusztus
 Obitelj Takač, +385 (0) 91 7965 880,
 +385 (0) 31 735 241

Orlov put, ökokozdaság
 31327 Bilje, +385 (0) 91 2255 886,
na.orlovom.putu@os.t-com.hr

“A föld tavaszi bódultságát itt pompás illatokkal szívтам magamba, sár-ga, barna és vörös falveleken át lépdeltem át az őszön. Baranya egy oly annyira magával ragadó vidék, hogy a nyár forró kitörésével olvasztja fel a lélekben fagyott telet, hogy a duzzadó növényzetből kicsorduló ned-vekkkel vezet át a roskatag, fáradt késő őszbe egyetlen egy példa - egy levél sorsa - által.” Mirko Hunjadi

A szív és lélek is elégedettséggel teli, szemünk, tenyerünk és fülünk, tudóink és orrlyukunk is megtelik. Az alacsony ágakról felrepül a még álomittas két-három szürkegém, a kacsamama a kiskacsákat a csónak elől erélyesen a nádas felé tereli, a búbosvöcsögnek bújocskázni támad kedve, míg a fácánok minden látható ok nélkül repkednek egyik partról a másikra. Itt igen közeli fesztávon belül láthatunk a vizet mohón szűrő kapitális szarvast és a holtágon alkonyatkor átevíckelő vaddisznókat, a nyúl körül ravaszul ólálkodó rókát, hímszarvasokat, amint agancsaikkal vívnek párharcot. Látható itt vidra is akcióban, amint a holtágon a jég alól szedi ki a partra a halakat, hogy aztán ezekkel „zsírozza meg” a bajuszát, hallik itt az öreg fűzfa lombjai között páرزó vadmacskák éjjeli kurrogása, távcső-vel megfigyelhető a baranyai vándor, a magányos vén vadkan és a fiatal róka, amint a nyári alkonyatban a beton híd szélén bandukolnak, amelyet az erre elhaladó gépkocsik fara mosdat és csinosít. A riadt szarvasok rozsdabarna, fagyott szántóföldön ögyelgő csapata, amely kerülné, hogy a holtágon a hideg vízben kelljen átúsznia.





LEERESZTETT ABLAK

Zöld misztérium

Triatlon Baranja Bellye, tó (Régi Dráva)
Bellye Idegenforgalmi Közössége,
+385 (0) 98 751 480

“Azt, hogy közeledem hazafelé, abból érzékeltem, hogy magam körül mindenütt vastag porréteget láttam az akácfa apró levelein. És akkor, valahol Eszék előtt, rövid időre leereszttem a sínbusz ablakát és mélyen belélegzem ezt az éltető, zöld misztériumot és álomban, pár órával később, lefújom a port az apró levélről, melyen világosan olvasható, hogy ki vagyok, honnan jövök és hová tartok.” Delimir Rešicki

Az Eszék-Pélmonostor éjszakai vonaton utazva a baranyai ember az ablak mögött megbújva, melyen keresztül semmit sem lát a tájból, csak saját, és az éjszakai utasok idegen arcának tükörképét véli felfedezni, még is megérzi, hogy a vonat mögött napraforgó mezőket hagy maga után a nyári holdfényben.

Azt, amit ez a napraforgó látott, míg a Nap nap mint nap keletről nyugatra tartott, azt ami benne rejlik minden egyes magvában, amely néhány nap múlva hangtalanul lehullik ugyan erre a földre, azt ami a tekintetében tükröződik vissza, soha senki el nem veheti tőlünk. Minden balszerencse, még maga a halál is pont ezzel az egyetlen egy pillanattal késik. Ezt a kivételes pillanatot Baranyával megosztani annyit tesz, hogy az ember a titkok és a csodák részesévé válik.



Csak egyszer

Vonattal, autóbusszal vagy gépkocsival a legkönnyebb kora reggel eljutni Baranyába. Este a legnehezebb. Baranyából aztán semerre! Az utazó ugyan is óhatatlanul magával viszi egy darabkáját: smaragzöldjét a szemében, szilajságát az iszap, a tölgyesek és a halak illatában, szelidségét a köddel borított éjszakai tájak muzsikájának hangjaiban.



Közlekedési eszközökkel bármikor eljöhetsz Baranyába. Szívedben azonban – csak egyszer az életben! Mirko Hunjadi

87



Hét kapu

“Szlavóniából, Eszékről és Beliščéből öt drávai hídon keresztül kelhetsz át. Szerbiából a Dunán át, a kisköszegi hídon.

A Dunán és a Dráván át ősidőktől fogva, csónakokkal közelítheted meg. Magyarországról a határ- és a vám-ellenőrzést követően az Udvar-Kneževo és a Beremend - Baranjsko Petrovo selo határát-kelőhelyeken.” Mirko Hunjadi

KÖZLEKEDÉS

Páneurópai autópálya

Baranyán keresztül halad át az V/c európai közlekedési folyosó (Buda-pest – Eszék – Szarajevó – Ploče) transzeurópai autópályája. Ennek az autópályának a kiépülésével Szlavónia és Baranya bekapcsolódik a fő európai közlekedési irányok vérkeringésébe és a globális európai gazdasági rendszerbe. Érkezés autóbusszal Eszék – Pélmónostor

Vasút

Az MP 13A-as, Eszék – Pélmónostor – államhatár, vasútvonal korszerűsítésével megteremtődnek az utasforgalom növekedésének a feltételei. Érkezés vonattal Eszék – Pélmónostor

Folyami hajó

A Dráva és a Duna folyómentén fontos folyami közlekedési útvonalat jelentenek Közép-Európa és kelet felé a Vörös-tenger irányában. A Dráva folyónak a forrásától Eszékig tartó 23 km-es folyása nemzetközi folyami útvonal státusszal bír. Érkezés hajóval: Duna, Vukovár és Ilok kikötő; Dráva, Eszék kikötő

Légikikötők

Az Eszéktől 20 km-re lévő Eszék Légikikötő (Klisa) teherfuvarozó repülőgépek, kiségépek, és - jelenleg csak a nyári hónapok folyamán - utasszállító gépeket fogad. Kiségepeket az Eszék és Čepin között található Eszék Üzleti-sport Légikikötő is fogad. Érkezés repülővel Zágrábtól és Splitből (június 24-től augusztus 26-ig) valamint Frankfurtból (május 6-tól) www.osijek-airport.hr

TERMÉSZETPARK

Kopácsi-rét Természetpark Közintézmény

Titov dvorac 1, 31328 Lug,
+385 (0) 31 285 370, fax +385 (0) 31 285 380 Fogadóközpont +385 (0) 31 752 320, +385 (0) 31 752 321
www.kopacki-rit.hr; prijamni.centar@kopacki-rit.hr

TERMÉSZETI KÜLÖNLEGESSÉGEK

A Sakadaško-tó a Kopácsi-rét legmélyebb tava

Kopači-tó a Kopácsi-rét legnagyobb tava

Ostatak stepe, a bellyei temetőnél lévő lokáció mint egy 140, közülük számos ritka növényfaj, lelőhelye

Mezei szil (Ulmus minor), a baranyai erdők nagy fái közé tartozik, mint egy háromszáz éves

Szibériai nőszirm (Iris sibirica) Közép-Európában csupán néhány helyen nő, és általában ott is csak egy néhány csomóban. Június elején hatalmas, akár több hektáros területeket is beborítanak ezen nőszirm fajta gyönyörű kék virágai

Fehér tavirózsa (Nymphaea alba) virágzásakor több hektárnyi mocsarat is beborít

Tarka nőszirm (Iris variegata)

Sárga hagyma, fehér mák (Allium flavum, Papaver dubium lecoquii) a Kisköszegnél lévő löszlankákon teremnek

Fehér fűz és fekete nyár, afféle reliktum, a magasabban fekvő területeken nőnek.

Fekete galagonya bokor, dél-pannon endemikus fajta, a Kopácsi-rét erdeiben elterjedt.

Nagy szitakötő (Anisoptera), a fellelt 40 fajtából számos nagyon intenzív és szép színű

Lepkék, 35 nappali lepke faj, több, mint 60 éjjeli lepke faj

Szarvasbogár (Lucanus cervus), a legnagyobb európai keményszárnyú rovar

Mocsári teknős (Emys orbicularis) a leggyakrabban a töltések mellett és a mocsarakban tartózkodik az ártéren kívül

Nagy madárkolóniák, gémekek (Ardea cinerea, Ardea purpurea), dankasirály (Larus ridibundus), fattyúszerkő (Chlidonias hybrida), nagy kárókatona (Phalacrocorax carbo)

Veszélyeztetett madárfajok, fekete gólya (Ciconia nigra), fehér gólya (Ciconia ciconia), kerecsensólyom (Falco cherrug), kis kócsag (Egretta garzetta) és vadkacsa (Anser anser), veszélyeztetett európai fajok

Cigányréce (Aythya nyroca), az egyik legvesélyeztetettebb európai faj

Réti sas (Haliaeetus albicilla), világví-szonylatban is veszélyeztetett faj

Vöröshasú unka (Bombina bombina), az alsó fertályán vörös és sárga pettyeket viselő kis béka csak ritkán látható

Sárgahasú unka (Bombina variegata), a hasán sárga-vörös pettyezett béka a környező hegyekben él Szlavóniában

Bunarić dol, a Lourdes-i Szűzanya iható vízű forrása, Hercegmarok, 098 721 799, forrásvíz a következő eucharisztikus ünnepnapokon: I. 22., II. 11., IV. 25., VIII. 14., XII. 8.

Kulturális különlegességek

Szlavón-szerémségi szarvasmarha, autochton fajta, a ritka effajta horvát nyájak közé sorolandó; Összhangban a természettel, a Belje d.d. Vállalat Fenntartható mezőgazdasági termelés központja.

Baranya Zoológiai Múzeuma, Kopačevo, Kralja Zvonimira 1b, 31327 Bilje, +385 (0) 31 750 027, +385 (0) 31 750 057

Sokác tájház, 1918-ban épült, néprajzi múzeum néprajzi gyűjteménnyel Izsépen, mint egy 1600, még mindig használható tárgyból áll

+385 (0) 31 737 220, +385 (0) 98 17 39 972, bobanduric@gmail.com, www.zbirka-draz.net

Fóherceglaki kastély, 1828-ban épült egyemeletes, szerény klasszicista jegyeket viselő építmény; nyugati homlokzatával a település felé, keleti homlokzatával pedig a XIX. sz.-ban épült díszpark felé fordul, a kastély kétemeletes, a kastély egy része kiemelkedik az alap volumenből.

Tikveši kastély, a XIX. sz. második fele; a kastély körül díszpark és a vidéki építészeti stílusában épült vadászvilálával összekötött sétány; jelenleg az Európai környezetvédelmi Központnak ad otthont.

Dárdai kastély, XVIII. sz. második fele, egyemeletes, 1700 m² területű építmény; a barokk alaprajz koncepcióját egyesíti; a főhomlokzat közepén beüvegezett faveranda; az udvari részben folytatódnak a földszinti gazdasági épületek.

Bellyei kastély, XVIII. sz.; 8 hektár területű díszpark; az építményen belül egy udvari kápolna (1720); 1974-ben került felújításra; a kastély keretein belül kapott helyet a Horvát Erdők Vállalat egy része, valamint a Kopácsi-rét Természetpark Közintézmény Igazgatósága. A pincerészben alakították ki a Savoyai Jenő kiállítási galériát.

Kisköszeg Emlékház, +385 (0) 91 1655 556, emlékgyűjtemény, kilátás a Dunára

HALÁSZAT

Puškaš, 10 kilométer hosszú, 150 évvel ezelőtt alakult ki; compók és a sügérek szép példányai; ponty és a harcsa
Öreg Dráva, területe 56 hektár, egy híddal és egy torkolattal két tóra van felosztva: a Bal-tóra és a Jobb-tóra (nádás notte be, az óriás csukák dominálnak; vad dunai ponty; hatalmas törpeharcsák)

Barbara-csatorna, a Dráva folyóval párhuzamosan folyik a horvát-magyar határtól, két részre oszlik: Régi-Barbara (27 km) és Barbara-csatorna (7 km)

Vodar, csatorna és mocsár, a Barbara-csatorna folytatása; dévérkeszeg, vörösszárnú keszeg, bodorka, jászkeszeg, ponty, amur, csuka
Lanka, átlagos mélysége 1,5 m, csukában gazdag; vadponty

Đola-tó, Dárda központjában helyezkedik el, homokos fenék, partja részben sással benőtt; amurok hatalmas példányai, nyurgaponty (vadponty), közönséges tópony, bolen, csuka, süllő, ezüstkárász, dévérkeszeg, amerikai törpeharcsa (pastat).

Kis-Đola, a nagy Đola-tó folytatása; csuka, nyurgaponty, közönséges tópony, amur, ezüstkárász, dévérkeszeg, bodorka, amerikai törpeharcsa

Čokaš, folyásiránya mentén összeköttetésben áll a Barbara-csatornával keresztül a Lankával, valamint a Serečin-csatornával keresztül a Đolával; csuka és balin; nyurgaponty, és ezüstkárász, sügér, vörösszárnú keszeg, amerikai törpeharcsa és bagolykeszeg

Gmajna, két természetes forrása van, kb. 6 ha, átlagos mélysége 2 m; ponty, amur, csuka és süllő

Halasica, közvetlenül a Régi Dráva-töltés mellett, 1827-ben jött létre; csuka, ponty és ezüstkárász

Boroš, a magyar határ mellett, a Medrović nevű erdős részen, a Dráva folyóval egy hosszabb csatorna köti össze

Mrtvaja, közvetlenül a Dráva-töltés mellett; csuka, vadponty, compó és harcsa

Egyéb halászvizek Bučka-tó a Bučka-csatornával, Šečeranski-tó, Čeminac novi i stari, Grabovački, Mirkovački, Luški kanal, Dravica, Farkaš topolje, Karoca, Šiblje, Bodonja, Gakovac, Marinkova bara, Luska bara, Lerencova bara, Tatina bara, Vir bara, Bara Jančirit, Bara Ajzekan, Bajer Mladičnjak kod Draža, Marinkova bara

VADÁSZHÁZ

Monjoroš, exkluzív vadászhely, +385 (0) 31 750 187, +385 (0) 98 439 810, usosi@hr.sume.hr, www.hrsune.hr; ártéri erdők, melyek gazdagok nagy testű vadban, főleg szarvasban és vaddisznóban

Zlatna greda, a Dunamente-Drávamente vadászhelyen, +385 (0) 98 447 090; Čošak šume melléképület-vadászház, www.zlatna-greda.org; kényelmes étterem, lovaskocikázás, fotó szafári és a vadászterület megtekintése, vadászébred a szabadban

Židopustara, +385 (0) 31 746 222, www.fermopromet.hr, a vadászterület szívében, százéves platánfák fasora veszi körbe, egy tó mellett, ahol lehetőség van rekreációs horgászatra; a vadászhely a szarvas vadak egyik legjobb lelőhelye, mint egy 700 példánnyal

BORUTAK

A baranyai borvidék a Báni-hegy területén, Baranya északi részében fekszik. Ez egy kifejezetten sik vidék, amely ideális a szőlőtermesztéshez. A borvidék területén van néhány, a löszrétegekbe vájt rendezett borospince is. Jelenleg a rendezett pincék nagyobb száma egy lokációra, a Hercegszőlős és a Kiskoszeg közötti Vörösmart helysége koncentrálnak, a Báni-hegy déli oldalán, noha vannak hasonló pincék a borvidék más részeiben, a déli és az északi oldalon is.

BORPINCE

Ivan Gregurek, Glavna 50, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 929

Kovacs Istvan, Šandora Petefija 13, Suza, +385 (0) 31 733 182, +385 (0) 98 9070 113

Nada Rikert, 1. svibnja 18, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 560

Családi pincészet Kolar, Suza, +385 (0) 31 733 081, +385 (0) 31 733 006, +385 (0) 91 5218 623

Pincészet Adam, Glavna 145, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 91 5505 067
Borkimérde Gerštmajer, Maršala Tita 152, Zmajevac, +385 (0) 91 3515 586
Borpince Bonet Istvan, Lajoša Košuta 44, Suza, +385 (0) 98 338 943

Borpince Cibok, Zmajevac, +385 (0) 98 9203 289

Borpince Čočić, Zmajevac, +385 (0) 31 212 973, +385 (0) 91 1104 942, +385 (0) 91 1200 569

Borpince Dionis, Maršala Tita 139, Suza, +385 (0) 31 733 182, +385 (0) 98 9070 113

Borpince Ferenc Varga, Šandora Petefija 9, Zmajevac, +385 (0) 98 9195 942

Borpinček Belje d.d., Šandora Petefija 2, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 922

Borpince Josić, Planina 194, Zmajevac, +385 (0) 98 252 657, www.josic.hr

Borpince Marinčić, Šandora Petefija bb, Zmajevac, +385 (0) 91 3730 020

Borászok, gyümölcsstermesztők és vincerélek Egyesülete Trojnaš - Draž, +385 (0) 31 736 517

Darázs Járásai Szőlészek és Borászok egyesülete Martinovo brdo, Gajić, 098 777 630 borkóstolás, házias ételek kínálata, helyi hagyományok

Slavko Kalazić, Batina, +385 (0) 98 223 765

Pélmonostor városi Szőlészek és Borászok egyesülete Sv. Martin, +385 (0) 98 253 354, borkóstolás, házias ételek kínálata

Baranya borvidéki Szőlészek és Borászok egyesülete, +385 (0) 91 8942 323, borkóstolás, házias ételek kínálata

FALUSI TURIZMUS

Baranjski dvori, Šandora Petefija 61, Zmajevac, +385 (0) 31 734 055, +385 (0) 91 9540 533, +385 (0) 91 2100 885, www.baranjski-dvori.hr

Čokot čarda, Zmajevac, Vinko Medić, +385 (0) 31 505 126, +385 (0) 91 2201 110; hagyományos konyha, házi bor és pálinka

Golf i Iadanski Klub Zmajevac, +385 (0) 98 253 656, www.golfklub-zmajevac.hr, házias ételek és borok kínálata, golf és team building

Ivica i Marica, Ive Lole Ribara 8a, Karanac, Nada i Marko Piljić, +385 (0) 91 1373 793, +385 (0) 98 252 674, www.ivica-marica.com; házi különlegességek, lovaglás, lovaskocsi és fiáker, kerékpározás, nordic walking

Kukuriku, pannon parasztház 1897-ből, Kolodvorska 18, Karanac, Nino Mlinaček, +385 (0) 98 252 179, +385 (0) 98 547 585; népi stílusú szobák, kerékpározás, gyermekfoglalkozások a szabadban

Ljudevit Kolar, Maršala Tita 96e, Suza, +385 (0) 31 733 081, +385 (0) 31 733 006, +385 (0) 91 5218 623; hagyományos konyha, házi bor és pálinka, borpince, horgászat, szállás

Piroš čizma, Maršala Tita 101, Suza, +385 (0) 31 733 806, +385 (0) 98 372 480; hagyományos baranyai ételek
Richard Apel, I. L. Ribara 27, Karanac, +385 (0) 91 2101 212, www.baranya-adventure.com; aktív pihenés, kaland elemek, házi étel és bor különlegességek

Salaš Ipsa, Franjin dvor 2, Čeminac, +385 (0) 91 5619 868, www.salas-ipsa.hr; hagyományos baranyai konyha, lovaglás, kerékpározás, séta

Seljačko domaćinstvo Vaš, Ribarska 82, Kopačevo, +385 (0) 31 752 179, 098 244 285; www.kopacevo.pondj.hr; tibor.vas@os.t-com.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, horgászat, kenuzás, kerékpározás

Seljačko obiteljsko turističko gospodarstvo Sklepić, pannon ház 1910-ből, falusi gazdaság 1897-ből, Kolodvorska 58, Karanac, +385 (0) 31 720 271, +385 (0) 98 739 159, www.sklepjic.hr; népi gyűjtemény, fiáker, lovaglás, háziállatok, házias ételek

Seoski turizam Lacković, Vinogradska 5, Bilje, 031 750 850, fax +385 (0) 31 751 329, 098 650 006; andjelko.lackovic@os.htnet.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

CSALÁDI SZÁLLÁS

Aleksander, Hrv. vojske 3, Bilje, +385 (0) 31 750 689, +385 (0) 98 1707799 www.aleksander.bilje.info; aleksander@bilje.info; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, horgászat, kerékpározás

Anica Deri, Mihajla Klajna 11, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 813, anica.djeri@os.t-com.hr, free-os.t-com./adjeri, a strand közelében, horgászat, borút, kerékpározás

Apartmani Vrata Baranje, Vinogradska 15, Bilje, +385 (0) 31 750 057, fax +385 (0) 31 751 456, +385 (0) 98 630 030; www.vrata-baranje.hr; info@vrata-baranje.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Apartman Katarina, Baranjska 17, Pélmonostor, +385 (0) 31 701 001, +385 (0) 98 476 293, katica.nicin1@os.t-com.hr, horgászat, borút, kerékpározás

Apartman Racing, Petra Dobrovića 9, Pélmonostor, +385 (0) 31 702 633, +385 (0) 98 338 147, hagyományos konyha, horgászat, borút

Baranjska oaza, Petefi Šandora 63, Bilje, +385 (0) 31 751 007, +385 (0) 91 2299 220; puktalovic.katica@kbo.hr; hagyományos konyha, vadászat, horgászat, kerékpározás

Bijeli lopoč, Ulica bijelog lopoča 21, Bilje, +385 (0) 31 750 640, +385 (0) 91 7998 085; www.bijeli-lopoc.hr; barica.bertic@os.t-com.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Biljana Grković, Republike Hrvatske 16, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 691

Biljski krokodil, Blatna 104, Bilje, +385 (0) 31 750 711, fax +385 (0) 31 750 711, +385 (0) 91 7982 220; www.biljski-krokodil.hr; biljski.krokodil1@os.t-com.hr; hagyományos konyha, horgászat, kerékpározás

Bogomir Papež, Glavna 123, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 825

Capistro, Vinogradska bb, Bilje, +385 (0) 31 351 893, fax +385 (0) 31 351 893, +385 (0) 91 7932 558; www.capistro.hr; capistro.bilje@gmail.com; étterem, kávézó, hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, lovak/lovaglás, vadászat, horgászat, fiákerezés, kerékpározás

Corina, Tina Ujevića 11, Bilje, +385 (0) 31 322 106, fax +385 (0) 31 750 949, +385 (0) 95 9075 420; www.corina-apartments.com; pansion.corina@email.t-com.hr; hagyományos konyha,

vadászat, horgászat, kerékpározás
Crvendac, Biljske satnije ZNG RH 5, Bilje, tel/fax +385 (0) 31 750 264, +385 (0) 91 2017 879 i +385 (0) 91 5515 711; www.crvendac.com; pansion@crvendac.com; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Cingli lingi, Tina Ujevića 17, Bilje, +385 (0) 31 750 962, fax +385 (0) 31 206 644, +385 (0) 91 1558 702; www.cingilingi.odmor.org; cingilingi@gmail.com; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, horgászat, kerékpározás
Domaćinstvo Grladinović, Ritska 11, Bilje, +385 (0) 31 682 196, +385 (0) 91 5074 141; domacinstvo@grladinovic.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Eftimov, Hrvatskih branitelja 56, Bilje, +385 (0) 31 750 827, fax +385 (0) 31 750 827, +385 (0) 91 2030 701; barusa007@net.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Franjo Antić, Šandora Petefija 10, Karanac, +385 (0) 31 720 491

Irena Šipec, Mihajla Klajna 12, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 238, +385 (0) 99 6784 649, www.irena-sobe.com; a strand közelében, borút, hagyományos konyha, horgászat

Jasna Lovrenčić, Šandora Petefija 1p, Karanac, +385 (0) 31 720 088

Jelić, Tina Ujevića 13, Bilje, +385 (0) 31 750 535, fax +385 (0) 31 750 081, +385 (0) 98 138 2151; jelicbogdan@gmail.com; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, horgászat, kerékpározás

Kostolić, I. Vencela 2, Draž, Gajić, sobe, +385 (0) 31 736 071, házias ételek, horgászat a Holt Duna-ágon, csónakázás

Pihenőház Kovačević, Crkvena 4, Bilje, +385 (0) 31 750 123, +385 (0) 91 1359 413; kovacevic4@net.hr vadászat, horgászat, kerékpározás

Pihenőház Marina Zagrajski, Kralja Petra Krešimira IV 27, Pélmonostor, +385 (0) 91 5661 213, +385 (0) 91 7986 886, +385 (0) 31 703 236, marina.zagrajski@gmail.com, vadászat, horgászat, a strand közelében, borút

Pihenőház Melita Lesić, Karanačka 30, Pélmonostor, +385 (0) 31 701 690, +385 (0) 92 1159 732; a strand közelében, melitalesic@gmail.com; vadászat, horgászat, borút

Mala kuća, Ritska 1, Bilje, +385 (0) 31 750 393, fax +385 (0) 31 750 393, 098 762 706; www.malakuca.com, ivana.pralija@gmail.com; hagyományos konyha, horgászat, kerékpározás

Mazur – Ptičiji raj, Kneza Branimira 2, Bilje, +385 (0) 31 750 294, fax 031 750 294, +385 (0) 98 826 115; www.mazur.hr, info@mazur.hr; hagyományos konyha, vadászat, horgászat, kerékpározás

Milena Lakić, Šandora Petefija 44, Karanac, +385 (0) 31 720 399

Családi gazdaság Barbara Blagus, Petra Dobrovića 27, Pélmonostor, +385 (0) 31 702 157, +385 (0) 98 533 541; házi különlegességek, horgászat, borút

Családi gazdaság Lutra, Tina Ujevića 2, Bilje, +385 (0) 31 750 960, +385 (0) 98 357 134; www.lutra.com, sinisa.bagaric@os.t-com.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, kerékpározás

Családi gazdaság Sabo, Kneza Branimira 23, Bilje, +385 (0) 31 750 163, +385 (0) 91 501 9535; sabo.adela@gmail.com, hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, kerékpározás

Családi gazdaság Toma, Tina Ujevića 14, Bilje, +385 (0) 31 750 530, +385 (0) 91 5420 836; www.opg-toma.com; toma.bilje@yahoo.com; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Magánzállás Bakho, Ljudevita Posavskog 4, Branjin Vrh, +385 (0) 31 727 308, +385 (0) 98 1698 143, zoran.banac@os.t-com.hr; házi konyha, vadászat, horgászat, borút, kerékpározás
Magánzállás Bakho plus, Miroslava Krleže 25, Šečerana, +385 (0) 91 5056 460, zoran.banac@os.t-com.hr; házi konyha, vadászat, horgászat, borút, kerékpározás

Magánzállás Margita Deanović, Osječka 115, Pélmonostor, +385 (0) 31 702 043, +385 (0) 98 9946 768, vadászat, horgászat, borút, kerékpározás
Seljačko domaćinstvo Vrata Baranje, Vinogradska 17, Bilje +385 (0) 31 750 057 i +385 (0) 31 751 450, fax +385 (0) 31 751 456, +385 (0) 98 523 855, www.vrata-baranje.hr, info@vrata-baranje.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Slavica Škvorc, Glavna 41, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 004, +385 (0) 91 5528 493

Kiadó szobák Martinov, Hrvatske vojske 32, Bilje, +385 (0) 31 750 327, +385 (0) 91 5847 438; www.agroturizam-bilje.com; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, vadászat, horgászat, kerékpározás

Kiadó szobák Vašarević, Petefi Šandora 152, Lug, +385 (0) 31 701 901, fax +385 (0) 31 701 901, +385 (0) 91 9306 039, www.dovolena-chorvatsko.cz, zoran-bm_hr@net.hr; hagyományos konyha, horgászat, vadászat, kerékpározás

Stjepan Čizmar, Šandora Petefija 66, Karanac, +385 (0) 31 720 254

Takač Batina, Takač Marija, Draž, Apartmani Zeleni otok 99, Batina, +385 (0) 91 7965 880; horgászat, Dunai csónakázás

Teteši, Kralja Zvonimira 17, Bilje, +385 (0) 31 750 155, +385 (0) 99 2148 804, sinisa.veber@inet.hr; hagyományos konyha, háziállatok, veteményes, kerékpározás

Villa Sandrina, J. J. Strossmayera 4b, Bilje, +385 (0) 31 751 326, fax +385 (0) 31 751 326, +385 (0) 98 468 936, www.villa-sandrina.com, vila-sandrina@inet.hr; hagyományos konyha, vadászat, horgászat, kerékpározás

Martinovfízetővendégszobák, Hrvatske vojske 32, Bilje, +385 (0) 31 750 327, +385 (0) 91 5847 438, www.agroturizam-bilje.com; hagyományos konyha, háziállatok, veteményeskert, vadászat, horgászat, kerékpározás

ÉTTEREM ÉS VENDÉGLŐ

Ambient, Glavna 8, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 103, +385 (0) 98 438 019, www.etterem-ambient.com

Baranjska kuća, Kolodvorska 99, Karanac, +385 (0) 31 720 180, +385 (0) 98 652 900, www.baranjskakuca.cjb.net

Bistro Capistro, Vinogradska bb, Bilje, +385 (0) 31 351 893, fax +385 (0) 31 351 893, +385 (0) 91 7932 558; www.capistro.hr; capistro.bilje@gmail.com

Bistro Kod Kaje, Osječka bb, Pélmonostor, +385 (0) 31 703 060

Bistro Tena, Osječka 190, Pélmonostor, +385 (0) 31 703 324, +385 (0) 91 5322 220

Dunav čarda, Zeleni otok 1, Batina, +385 (0) 98 666 661

Kovač čarda, Maršala Tita 215, Suza, +385 (0) 31 733 101, +385 (0) 98 372 070

Krčma Centar, Petefi Šandora 1, Bilje, +385 (0) 31 750 799, fax +385 (0) 31 750 799, 098 9113 771

Panon, Moše Pijade bb, Kneževi Vinogradi, +385 (0) 31 730 901, fax. +385 (0) 31 732 113

Restoran Citadela, Lajoša Košuta 85, Vardarac, +385 (0) 31 753 184, fax +385 (0) 31 753 183, +385 (0) 91 5044 267; www.citadela.com.hr; citadela@os.t-com.hr

Restoran Kod Varge, Kralja Zvonimira 37a, Bilje, +385 (0) 31 750 031, fax +385 (0) 31 750 120, +385 (0) 98 214 300; www.kod-varge.hr

Restoran Kormoran, Podunavlje bb, Bilje, +385 (0) 31 753 099, fax +385 (0) 31 753 099, +385 (0) 91 1753 099; www.belje.hr

Restoran Piroš čizma, Maršala Tita 101, Suza, +385 (0) 31 733 806, +385 (0) 98 372 480

Restoran Tikveš, Titov dvorac 4, Tikveš, +385 (0) 31 752 905, +385 (0) 91 504 4267; www.citadela.com.hr; citadela@os.t-com.hr

Restoran Zelena žaba, Ribarska 3, Kopačevo, +385 (0) 31 752 212, +385 (0) 98 1647 396; www.zelena-zaba.hr

Restoran Batina, u sklopu Spomen-doma, +385 (0) 91 1655 556, házi különlegességek, szőlő látogatás, kilátás a Dunára

Vinarija Josić, Planina 194, Zmajevac, +385 (0) 31 734 410, +385 (0) 98 252 657

HOTEL, UTAZÁSI IRODA

Hotel Patria, Osječka bb, 31300 Pélmonostor, +385 (0) 31 710 710, www.hotelpatria.hr

Utazási iroda Galactica net, Lavoslava Ružičke 7, Šečerana, 31300 Pélmonostor, +385 (0) 31 725 065, fax +385 (0) 31 725 065, +385 (0) 91 1790 103, galacticanet@os.t-com.hr, www.galacticanet.hr

Utazási iroda Zora, Grabovac, Zagorska 52, +385 (0) 31 504 000, +385 (0) 31 505 000, +385 (0) 91 1353 605, e-mail: info@zora-turizam.hr, www.zora-turizam.hr

Zlatna greda, Sjenjak 48, 31000 Osijek, tel +385 (0) 31 565 180, +385 (0) 91 4211 424, fax +385 (0) 31 565 182, info@zlatna-greda.org, www.zlatna-greda.org

Belje dd, PC Turizam i ugostiteljstvo Šandora Petefija 2, Kneževi Vinogradi +385 (0) 31 790 127, +385 (0) 31 790 235, turizam@belje.hr, www.belje.hr

SZUENÉREK

Art – dekor, Branislav i Danijela Pendić, Kralja Tomislava 86, Bilje, +385 (0) 95 9220 921; szuvenérek kerámiából és fából, népi motívumok, tárgy festés, a hagyományos életből vett holmik másolata

Kreativna udruga Kreativa, Sandra Vranješ-Brković, A. Stepinca 33, Darda, +385 (0) 31 740 361, +385 (0) 91 795 5621, +385 (0) 98 1903 579; népi ékszerek, természetes anyagokból készült szuvenérek, mint használati tárgyak

Családi gazdaság Blagus, Pélmonostor, Karanačka 30, +385 (0) 92 1197 732; üvegcsék festése, népi és a természetből vett motívumok

Radionica keramike Asztalos, Pélmonostor, ul. Franje Tuđmana 4, +385 (0) 31 705 367, od 2000, hagyományos és művészi kerámia, fazekas korongon készült egyedi tárgyak

Suza, Stari mlin, +385 (0) 98 9455 990

Szuvenérek Farma, Karanac, I. L. Ribara 57, +385 (0) 92 1002 940; kézzel készült, népi szuvenérek fából, agyagból, moszattból, szarvas agancsból, a hagyományos paraszti életből vett holmik másolata

Škrinjica sreće, Robert Perčić, Rade Končara 68, Petlovac, +385 (0) 99 7023 474; hagyományos és vallási témájú szuvenérek, virágkompozíciók, festett poharak és üvegek

Udruga Zlatne ruke, Kneza Zvonimira 55A, Bilje, +385 (0) 31 751 117, +385 (0) 99 5052 051; aranyhímzés műhely foglalkozás, szövés műhely foglalkozás és egyéb műhelyfoglalkozások

Udruga žena Biljanke, Kralja Zvonimira 2, Bilje, +385 (0) 31 750 217, +385 (0) 31 750 719; a kulturális örökség, a hagyományos hímzés és szokások ápolása, bellyei hímzés üvegen, fali és asztali képek készítése bellyei hímzéssel, aranyhímzéses képek, borosüvegkalapka

Verum, Ante Starčevića 7, Pélmonostor, +385 (0) 31 701 122, +385 (0) 91 170 1122; népi szuvenérek, hagyományos baranyai népviseletek, szövészekén készült hagyományos vászon, házi hímzés, kötés, baranyai sokák motívumok, női táskák, női és férfi fuszeklik varrása, vánkások, övek és kulcstartók

IDEGENFORGALMI KÖZÖSSÉG

Eszék-Baranya megye Idegenforgalmi közössége

Kapucinska 40, 31000 Eszék +385 (0) 31 214 852 info@tzosbarzup.hr, www.tzosbarzup.hr

TZ Baranje/Baranya Idegenforgalmi közössége

Imre Nagya 2, 31300 Pélmonostor +385 (0) 31 702 080, fax +385 (0) 31 702 080 info@tzbaranje.hr, www.tzbaranje.hr

TZ Općine Bilje/Bellye járás Idegenforgalmi közössége

Kralja Zvonimira 10, 31327 Bilje +385 (0) 31 751 480, fax: +385 (0) 31 751 481 gsm +385 (0) 98 357 133 info@tzo-bilje.hr, www.tzo-bilje.hr

TZ Općine Draž/Darázs járás Idegenforgalmi közössége

Ive Lole Ribara 10, 31305 Draž +385 (0) 31 736 517, fax: +385 (0) 31 736 517 www.draz.hr

www.beli-manastir.hr

www.bilje.hr

www.ceminac.hr

www.darda.hr

www.jagodnjak.hr

www.karanac.com

www.knezevi-vinogradi.hr

www.petlovac.hr

www.popovac.hr

HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA
Iblerov trg 10/IV, p.p. 251
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 1 46 99 333
Fax: +385 1 455 7827
E-Mail: info@htz.hr
Web: www.hrvatska.hr

KROATISCHE ZENTRALE FÜR TOURISMUS,
1010 Wien, Am Hof 13, Österreich,
Tel: +43 1 585 38 84
Fax: +43 1 585 38 84 20
E-Mail: office@kroatien.at

KROATISCHE ZENTRALE FÜR TOURISMUS,
60313 Frankfurt/M, Hochstrasse 43,
Deutschland
Tel: +49 69 23 85 350
Fax: +49 69 23 85 35 20
E-Mail: info@visitkroatien.de

KROATISCHE ZENTRALE FÜR TOURISMUS,
80469 München, Rumfordstrasse 7,
Deutschland
Tel: +49 89 22 33 44
Fax: +49 89 22 33 77
E-Mail: kroatien-tourismus@t-online.de

ENTE NAZIONALE CROATO PER IL TURI-
SMO, 20122 Milano, Piazzetta Pattari 1/3,
Italia
Tel: +39 02 86 45 44 97
Fax: +39 02 86 45 45 74
E-Mail: info@enteturismocroato.it

ENTE NAZIONALE CROATO PER IL TURI-
SMO, 00186 Roma, Via dell' Oca 48, Italia
Tel: +39 06 32 11 0396
Fax: +39 06 32 11 1462
E-Mail: officeroma@enteturismocroato.it

CHORVATSKÉ TURISTICKÉ SDRUŽENÍ, 110
00 Praha 1, Krakovská 25, Česká Republika
Tel: +420 2 2221 1812
Fax: +420 2 2221 0793
E-Mail: infohtz@iol.cz, info@htz.cz

CHORVÁTSKE TURISTICKÉ ZDRUŽENIE, 821
09 Bratislava, Trenčianska 5, Slovenská
Republika,
Tel: +421 2 55 562 054,
+421 2 55 415 415
Fax: +421 2 55 422 619
E-Mail: infohtz@chello.sk

HORVÁT IDEGENFORGALMI KÖZÖSSÉG,
1054 Budapest, Akademia u. 1,
Magyarország
Tel.: +36 1 267 55 88
Fax: +36 1 267 55 99
E-Mail: info@htz.hu

OFFICE NATIONAL CROATE DE TOURISME,
75116 Paris, 48, avenue Victor Hugo, France
Tel: +33 1 45 00 99 55,
+33 1 45 00 99 57
Fax: +33 1 45 00 99 56
E-Mail: infos.croatie@wanadoo.fr

CROATIAN NATIONAL TOURIST OFFICE,
London W6 9ER, 2 Lanchesters, 162-164
Fulham Palace Road, United Kingdom
Tel: +44 208 563 79 79
Fax: +44 208 563 26 16
E-Mail: info@croatia-london.co.uk

CROATIAN NATIONAL TOURIST OFFICE,
New York 10118, 350 Fifth Avenue, Suite
4003, U.S.A.
Tel: +1 212 279 8672
Fax: +1 212 279 8683
E-Mail: cntony@earthlink.net

NARODOWY OŚRODEK INFORMACJI
TURYSTYCZNEJ REPUBLIKI CHORWACJI,
00-675 Warszawa, IPC Business Center, ul.
Koszykowa 54, Polska
Tel: +48 22 828 51 93
Fax: +48 22 828 51 90
E-Mail: info@chorwacja.home.pl

KROATISKA TURISTBYRÅN,
11135 Stockholm, Kungsgatan 24, Sverige
Tel: +46 8 53 482 080
Fax: +46 8 20 24 60
E-Mail: croinfo@telia.com

KROATISCH NATIONAAL BUREAU VOOR
TOERISME,
1081 CG Amsterdam, Nijenburg 2F,
Netherlands
Tel: +31 20 661 64 22
Fax: +31 20 661 64 27
E-Mail: kroatie-info@planet.nl

OFFICE NATIONAL CROATE DU TOURISME,
1000 Bruxelles, Vieille Halle aux Blés 38,
Belgique
Tel: +32 2 55 018 88
Fax: +32 2 51 381 60
E-Mail: info-croatia@scarlet.be

ХОРВАТСКОЕ ТУРИСТИЧЕСКОЕ
СООБЩЕСТВО,
123610 Moscow, Krasnopresnenskaya nab.
12, office 1502, Russia
Tel: +7 495 258 15 07
Fax: +7 495 258 15 07
E-Mail: HTZ@wtt.ru

HRVAŠKA TURISTIČNA SKUPNOST,
1000 Ljubljana, Gosposvetska 2, Slovenija
Tel: 386 1 23 07 400
Fax: 386 1 23 07 404
E-Mail: hrinfo@siol.net

KROATISCHE ZENTRALE FÜR TOURISMUS,
8004 Zürich, Badenerstr. 332, Switzerland
Tel: +41 43 336 2030
Fax: +41 43 336 2039,
E-Mail: info@kroatien-tourismus.ch

OFICINA DE TURISMO DE CROACIA, 28001
Madrid, Calle Claudio Coello 22, esc.B,1°C,
España
Tel: +3491 781 5514
Fax: +3491 431 8443
E-Mail: info@visitacroacia.es

KROATIENS TURISTKONTOR,
Bjørnholms Allé 20; 8260 Viby J; Danmark
Tel: +45 70 266 860
Fax: +45 70 239 500
E-Mail: info@altomkroatien.dk

クオアチア政府観光局

Ark Hills Executive Tower N613, Akasaka
1-14-5, Minato-ku, Tokyo 107-0052
Tel: +81 03 6234 0711
Fax: +81 03 6234 0712
E-Mail: info@visitcroatia.jp